

ARBETSFÖRMEDLINGEN
SWEDISH PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE

Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2024

Utvecklingen på arbetsmarknaden 2024–2026

 ARBETSFÖRMEDLINGEN
SWEDISH PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE

Arbetsförmedlingen

Författare: Analysavdelningen

Datum: 2024-12-17

Diarienummer: Af-2024/0114 8724

Arbetsförmedlingen analys 2024:10

Förord

I rapporten *Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2024* presenteras Arbetsförmedlingens bedömning för hur arbetsmarknaden utvecklas under 2024-2026 samt vilka utmaningar det medför. I denna upplaga av rapporten presenteras även för första gången resultat från en ny arbetsgivarundersökning, som Arbetsförmedlingen tagit fram i samarbete med SCB. Samarbetet minskar uppgiftslämnarbördan för arbetsgivarna och den nya undersökningen har en väsentligt högre svarsfrekvens än den undersökning som tidigare genomförts inom ramen för rapporterna *Arbetsmarknadsutsikterna* och *Regionala utsikter*.

I beräkningarna har inkommande statistik beaktats till och med 10 december 2024.

Solna 17 december 2024

Eva Samakovlis
Analysdirektör

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	5
1 Internationell ekonomi	6
1.1 Den globala inflationen har stabiliserats och räntesänkningarna påbörjats	6
1.2 Den amerikanska ekonomin bromsar in	6
2 Svensk ekonomi	8
2.1 Hushållens konsumtion är fortsatt svag	8
2.2 Den inhemska efterfrågan får fart på svensk ekonomi	8
2.3 Ännu inga tecken på att konsumtionen tagit fart	9
3 Utvecklingen på arbetsmarknaden	11
3.1 Fortsatt svag utveckling av sysselsättningen	11
3.2 Inga tydliga tecken på snar ökning av antalet anställda	12
3.3 Arbetsgivarna förväntar sig ökad efterfrågan	14
3.4 Positiva efterfrågeförväntningar i alla näringar	16
3.5 Majoritet upplever rekryteringsproblem trots lågkonjunktur	18
3.6 Begränsat arbetskraftsutbud under lång tid framöver	21
3.7 Utdragen återhämtning på arbetsmarknaden	22
4 Inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen	23
4.1 Fler inskrivna arbetslösa under prognosperioden	23
4.1.1 Storstadslänen driver både upp- och nedgången	24
4.1.2 Ungdomsarbetslösheten ökar även 2025	25
4.2 Antalet långtidsarbetslösa ökar till en högre nivå	26
4.3 Inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga	27
4.3.1 Utbildning är central för varaktig etablering på arbetsmarknaden	28
5 Utmaningarna på arbetsmarknaden	30
5.1 Långtidsarbetslösheten riskerar att kvarstå på en högre nivå	30
5.2 Brist på utbildad arbetskraft trots svagare konjunktur	31
6 Fördjupning: Ett ökat antal flyktingar från Ukraina i etableringsprogrammet	33
7 Bilagor	35
7.1 Bilaga 1. Undersökningen <i>Lediga jobb och rekryteringar</i>	35
7.2 Bilaga 2. Upplevda problem vid rekrytering, åtgärder och konsekvenser ..	37
7.3 Bilaga 3. Om Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik	39
7.4 Bilaga 4. Nyckeltalstabell	41
7.5 Förteckning över fördjupningar	42

Sammanfattning

Långsam återhämtning på arbetsmarknaden

Lågkonjunkturen fortsätter att prägla den svenska ekonomin. Den svaga utvecklingen av konsumtionen har fördjupat och förlängt lågkonjunkturen. Flera indikatorer visar på en fortsatt svag arbetsmarknad även om arbetsgivarna är mer positiva inför framtiden. Mycket talar dock för att hushållens konsumtion stiger under 2025, och att tillväxten tilltar. Arbetsförmedlingen bedömer att arbetslösheten slutar att öka under det första halvåret 2025, för att sedan minska gradvis under prognosperioden, som sträcker sig till och med 2026. Den höga andelen inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga förväntas bidra till att antalet arbetslösa minskar i blygsam takt. Under 2024 väntas antalet inskrivna arbetslösa som årsgenomsnitt uppgå till 357 000 personer eller 6,8 procent som andel av den registerbaserade arbetskraften. Under 2025 bedöms antalet uppgå till 365 000 personer (6,9 procent), för att minska till 352 000 (6,6 procent) under 2026. Detta kan jämföras med 2023 då motsvarande siffror uppgick till 334 000 personer (6,4 procent).

Långtidsarbetslösheten riskerar att kvarstå på en högre nivå

Det svaga konjunktur- och arbetsmarknadsläget har gjort att fler hamnat längre ifrån arbetsmarknaden. Långtidsarbetslösheten har stigit under hösten 2024 och väntas fortsätta att stiga även under 2025. Utmaningarna är särskilt stora för arbetslösa som varit utan arbete i två år eller mer. Bland dessa bedöms närmare nio av tio ha en svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden. Även bland arbetslösa med kortare tider i arbetslöshet utgör dock personer med svag konkurrensförmåga en majoritet. För att hålla tillbaka en ökning av långtidsarbetslösheten krävs förstärkt stöd och mer arbetsnära insatser för arbetssökande som står långt från arbetsmarknaden. Fler arbetslösa behöver gå till reguljär utbildning, men även arbetsmarknadsutbildning, praktik och anställningar med stöd.

Rekryteringsproblem trots lågkonjunktur

Trots det svaga konjunkturläget upplever många arbetsgivare att det är svårt att hitta arbetskraft med efterfrågad kompetens. I höstens undersökning hade majoriteten av arbetsgivarna som försökt rekrytera upplevt rekryteringsproblem. När konjunkturen stärks finns det en risk att matchningsproblemen ökar. Strukturuomvandlingen på arbetsmarknaden innebär att behovet av omställning är fortsatt högt. Personer som blir arbetslösa till följd av förändrade kompetenskrav kan behöva ställa om genom kompletterande utbildning eller genom att byta yrke eller bransch. För andra kan det handla om att geografiskt bredda sitt sökområde till områden på arbetsmarknaden där utbudet inte är tillräckligt för att tillgodose efterfrågan. Fler arbetsgivare kan behöva arbeta med breddad rekrytering för att vidga möjligheterna att hitta personer med närliggande kompetens som kan byggas vidare på. Även samverkan mellan Arbetsförmedlingen, kommuner och andra aktörer är avgörande för att kunna ge stöd till arbetssökande och förbättra matchningen på arbetsmarknaden.

1 Internationell ekonomi

Osäkerheten kring den globala inflationens utveckling har minskat och behovet av en mer expansiv penningpolitik förstärkts. Världsekonomin har trätt in i en ny fas, där en majoritet av världens centralbanker sänker sina styrräntor samtidigt som inflationen dämpas. De närmaste åren växer den globala ekonomin längs en svagare tillväxtbana, i stort sett i samma takt som de senaste åren.

1.1 Den globala inflationen har stabiliserats och räntesänkningarna påbörjats

Efter flera år med höga prisökningar ser den globala inflationen ut att vara på väg att stabilisera sig kring historiskt mer normala nivåer. Risken för en utdragen kostnadskris bortom kontroll för den ekonomiska politiken, som efter 1970-talets oljekriser, har minskat väsentligt under 2024. Både den amerikanska centralbanken (FED) och den europeiska centralbanken (ECB) höjde under 2023 sina styrräntor men räntebanorna har formats till plåtår i väntan på tydliga signaler om att inflationen ska fortsätta att minska. De senaste kvartalen 2024 har inte bara FED och ECB utan även en majoritet av världens centralbanker sänkt sina styrräntor, i synnerhet bland utvecklade ekonomier. I takt med att tydligare tecken inkommit om en mer normaliserad prisutveckling har penningpolitikens fokus skiftat mot behovet att stimulera hushåll och företag. Vid slutet av 2025 bedöms inflationen i de flesta av världens ekonomier befinna sig kring sitt inflationsmål.¹

1.2 Den amerikanska ekonomin bromsar in

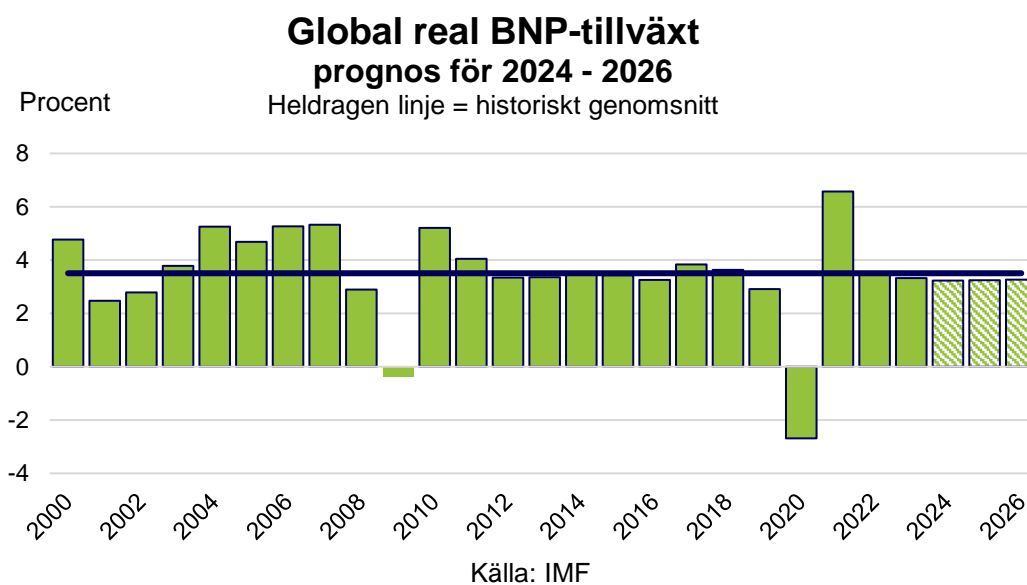
Den amerikanska ekonomin har börjat visa tecken på avmattning och den konjunkturella skillnaden mot Europa ser ut att minska. I eurozonen har den ekonomiska tillväxten varit närmast marginell de senaste åren. Samtidigt har tillväxten varit stark i USA, pådriven av hushållens efterfrågan. Den senaste tidens försvagning av den amerikanska arbetsmarknaden tyder på att en bredare inbromsning av ekonomin är på väg. Behovet av en mindre åtstramande penningpolitik har därmed breddats till att även inkludera USA. De finansiella marknadernas förväntningar visar att ett flertal räntesänkningar från både FED och ECB är att vänta 2025. Enligt Internationella valutafonden IMF:s senaste prognos, från oktober, väntas tillväxttakten i USA och eurozonen fortsätta att närma sig varandra under prognosperioden. Under 2024 agerar hushållen draglok i den amerikanska ekonomin medan de tynger eurozonens BNP-tillväxt. Under 2025 och 2026 dämpas successivt tillväxten i USA samtidigt som den tilltar i eurozonen. Trots det förväntas BNP-tillväxten i USA fortsätta att vara högre än i eurozonen under 2026.

---

¹ Det internationella avsnittet bygger i huvudsak på IMF:s oktoberprognos International Monetary Fund, *World Economic Outlook, October 2024: Policy Pivot, Rising Threats* (International Monetary Fund, 2024). För analys och referenser gällande utbudskrisen, se den internationella översikten i *Arbetsmarknadsutsikterna, hösten 2023*, Arbetsförmedlingen analys 2023:14, och fördjupningen "En annorlunda global kris" i *Arbetsmarknadsutsikterna, hösten 2022*, Arbetsförmedlingen analys 2022:18.

I Kina fortsätter den ekonomiska utvecklingen att präglas av osäkerhet och svag efterfrågan. Fastighetssektorn är fortfarande ett bekymmer samtidigt som den inhemska efterfrågan är låg. Enligt IMF väntas BNP-tillväxten i Kina vara betydligt högre än i USA och eurozonen under prognosperioden. Däremot väntas den fortsatt vara klart lägre än under de senaste årtiondena. Sammantaget fortsätter världsekonomin att växa längs en ny och svagare tillväxtbana.² Efter historiskt stora upp- och nedgångar i samband med pandemin har tillväxten de senaste åren stabiliserat sig strax över tre procent. Det är lägre än den genomsnittliga tillväxten under 2010-talet (3,7 procent) och långt under den starka tillväxten åren innan finanskrisens utbrott (5,1 procent). Enligt IMF:s prognos blir den globala BNP-tillväxten 3,2 procent både 2024 och 2025 och ökar marginellt 2026 till 3,3 procent.

² Se International Monetary Fund, *World Economic Outlook, April 2024: Steady but Slow: Resilience amid Divergence*, kapitel 2, för bakgrund och analys.

2 Svensk ekonomi

Under 2024 har hushållens konsumtion utvecklats svagare än väntat. Sjunkande räntor, ökande reallöner och expansiv finanspolitik förväntas emellertid stimulera den inhemska efterfrågan i svensk ekonomi nästa år. Tillväxten i hushållens konsumtion och näringslivets investeringar får ytterligare fart under 2026 och bidrar till att BNP-tillväxten blir högre än det historiska genomsnittet.

2.1 Hushållens konsumtion är fortsatt svag

Europa drabbades hårt av den kostnadskris som följde pandemin och som förvärrades efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Inte minst i Sverige kastades den ekonomiska politiken snabbt om till att bli åtstramande. Inflationen tog sig på bara några månader över nivåer som inte uppmätts sedan början av 1990-talet. Svensk BNP har i stort sett legat kvar på oförändrade nivåer sedan slutet av 2021 och förra året var Sverige ett av få länder i Europa där ekonomin krympte. Riksbanken var tidigt ute med att höja styrräntan och de åtta höjningarna under 2022 och 2023 motsvarar en sammanhängande stegring som aldrig tidigare genomförts av Riksbanken, åtminstone inte sedan inflationsmålet infördes. Svenska hushåll är dessutom mer räntekänsliga än de varit historiskt sett och jämfört med hushåll i andra länder.

I stor utsträckning har hushållens låga konsumtion bromsat svensk BNP-tillväxt. De svenska hushållens konsumtion ökade varje år under 2010-talet men har minskat efter att Riksbanken började höja räntan i maj 2022. Fallet i konsumtionen är det största sedan 1990-talskrisen och det sticker också ut gentemot eurozonen och våra nordiska grannländer. Minskningen i konsumtionen bland svenska hushåll bromsade in under 2023 och vändes till en ökning det sista kvartalet. Under 2024 har konsumtionen fortsatt att minska, om än svagt, trots att hushållens disponibla inkomster fortsatt att öka.

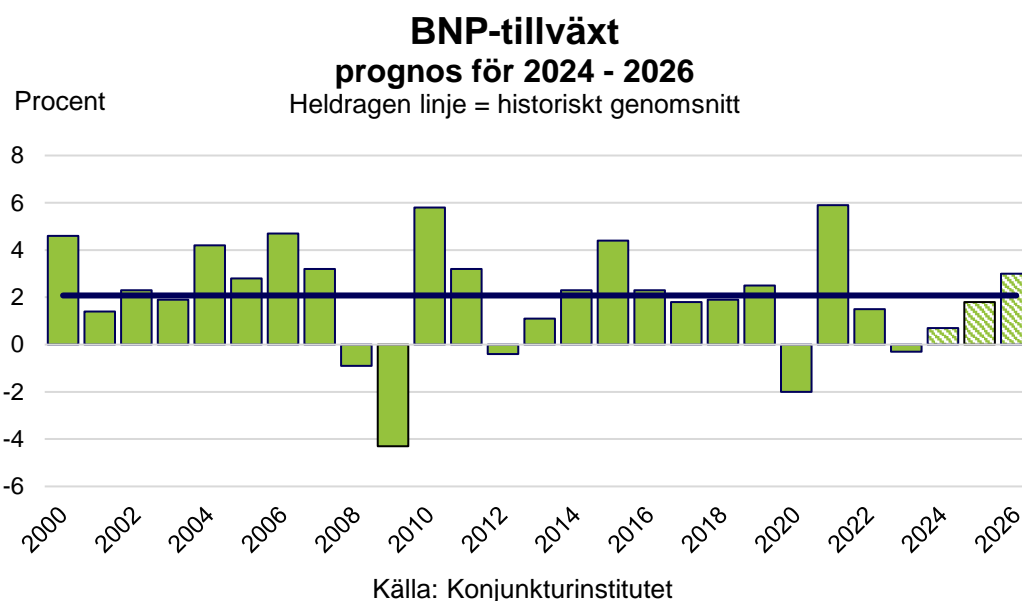
2.2 Den inhemska efterfrågan får fart på svensk ekonomi

Att hushållen började det här året med att åter minska sin konsumtion har överraskat. I Konjunkturinstitutets (KI:s) septemberprognos reviderades hushållskonsumtionen ner för framför allt 2024 men även för 2025.³ Efter att hushållens konsumtion åter minskat under de första två kvartalen 2024 förblev konsumtionen oförändrad kvartal tre. Hushållens konsumtion väntas dock öka något det sista kvartalet 2024 och därefter tillta i styrka varje kvartal 2025. Även näringslivets investeringar har överraskat negativt och väntas dra ned BNP-tillväxten 2024, trots genomförda räntesänkningar. Efter att svensk ekonomi krympte något 2023 (-0,3 procent) förutser KI att BNP växer med 0,7 procent i år och 1,8 procent 2025. Tillväxten förväntas tillta ytterligare 2026 och nå en topp på 3,0 procent, vilket är över den genomsnittliga tillväxten under 2010-talet (2,5 procent). Efter flera

³ Avsnittet om svensk konjunktur bygger i huvudsak på Konjunkturinstitutets prognos från september *Konjunkturläget: september 2024*, Konjunkturinstitutet.

kvartal med stigande disponibla inkomster och på senare tid också reallöneökningar är det hushållen som förväntas dra igång den ekonomiska återhämtningen 2025.

Omvärldens efterfrågan har mildrat den svenska lågkonjunkturen. Nettoexporten har bidragit positivt till BNP-tillväxten de senaste åren och motverkat efterfrågefallet i Sverige 2023. Svensk exportmarknad fortsätter att växa under prognosperioden även om tillväxten i tysk ekonomi blir historiskt svag. Totalt sett får exporten minskad betydelse för svensk ekonomi i takt med att den inhemska efterfrågan börjar ta fart. Finanspolitiken hämmas inte längre av en osäker prisutveckling och den offentliga konsumtionen ökar efterfrågan i stället för att dämpa den. Under 2025 förväntas ekonomins alla övergripande sektorer ge ett positivt bidrag till den ekonomiska tillväxten, för första gången sedan 2021. Framst är det nettoexporten och hushållens konsumtion som ligger bakom den ökade BNP-tillväxten. Även den offentliga konsumtionen och näringslivets investeringar bidrar till konjunkturåterhämtningen, bland annat genom ökat bostadsbyggande och ökade investeringar i allmänhet. Även för 2026 förväntas en relativt kraftig uppväxling av BNP-tillväxten. Det beror framför allt på att ökningstakten i hushållens konsumtion och näringslivets investeringar tilltar ytterligare.

2.3 Ännu inga tecken på att konsumtionen tagit fart

Det finns mycket som talar för att hushållens konsumtion kommer att öka de närmaste åren. Reallönerna förväntas fortsätta att öka samtidigt som hushållens räntekostnader fortsätter att sjunka. En mer expansiv finanspolitik, i form av sänkta skatter, väntas också stärka hushållens disponibla inkomster. Därtill har högt

sparande och stigande tillgångspriser under 2024 förbättrat hushållens möjligheter att konsumera. Ännu syns dock inga tydliga signaler på att konsumtionen tagit fart.⁴

Den så kallade levnadskostnadskrisen har varit ovanlig eftersom chocken i ekonomin har haft sitt ursprung i hushållens efterfrågan. Detta skiljer sig mot pandemikrisen och övriga kriser de senaste decennierna. Först efter att hushållens konsumtion minskat har det fått effekter på arbetsgivarna, vilket gett en återkoppling på hushållen genom ökad arbetslöshet. Förloppet har också visat sig vara svårt att bedöma, först gällande företagens prissättning (oväntat hög inflation), därefter gällande företagens anställningar (oväntad ”övervintring” av personal) och i år gällande hushållens beteende (oväntat svag konsumtion).

Att arbetslösheten fortsatt att öka under hela 2024, om än i långsammare takt mot slutet av året, talar emot en betydande återhämtning av ekonomin i närtid. Det gör även det faktum att hushållens räntekostnader fortfarande är på höga nivåer och att reallönerna fortsatt befinner sig en bra bit under 2021 års nivåer. I KI:s Konjunkturbarometer är dock hushållens framtidsförväntningar positiva och detaljhandelsföretagen har redovisat ökade försäljningsvolymmer. Hushållens framtidsförväntningar i kombination med det höga sparandet ger goda förutsättningar för ökad konsumtion. Men inte heller det tredje kvartalet 2024 gav något utfall som visade att hushållen bidragit till den ekonomiska tillväxten.

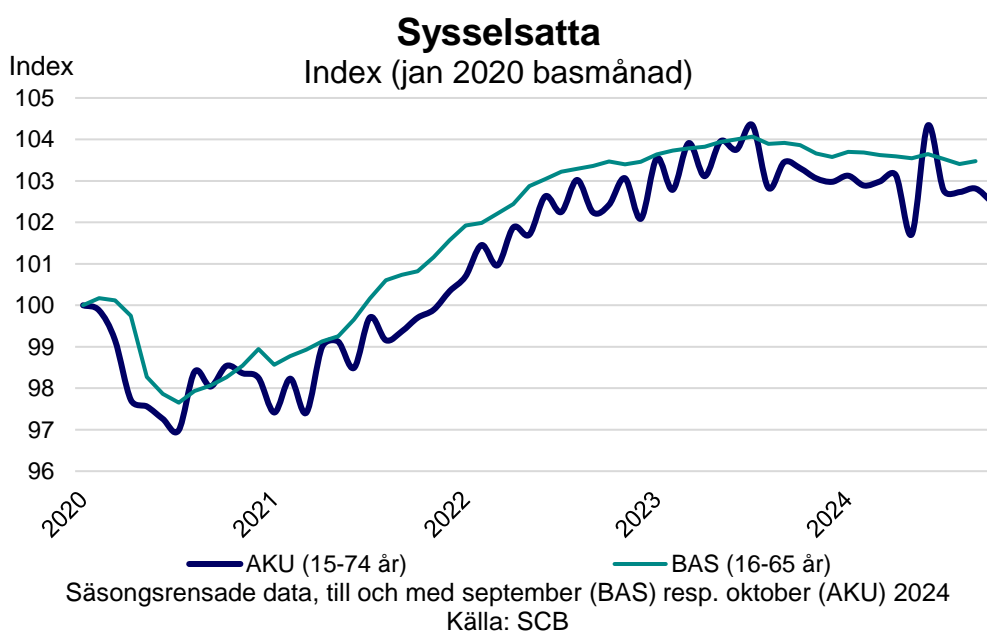
⁴ Se fördjupningen ”Hushållens konsumtion och sparande” i *Konjunkturläget: september 2024*, Konjunkturinstitutet, för en analys av hushållens konsumtion efter ”kostnadschocken”. Den visar att konsumtionen under den här lågkonjunkturen återhämtat sig senare jämfört med under pandemi-, finans- och 90-talskrisen. Omvänt är hushållens sparande högre jämfört med ”utgångsläget” för den här lågkonjunkturen. Enligt KI förväntas den prognosticerade konsumtionsökningen ske tillsammans med ökat sparande för hushållen.

3 Utvecklingen på arbetsmarknaden

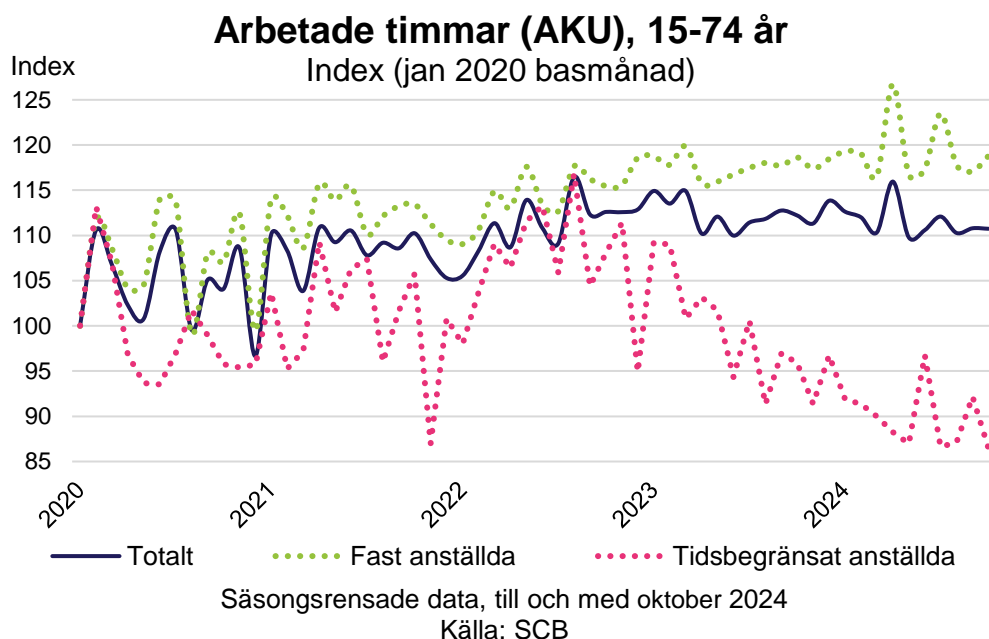
Under 2023 bromsade jobbtillväxten in och under 2024 har sysselsättningen utvecklats svagt. Statistik över platsannonser, varsel och konkurser visar inga tecken på en nära förestående ökning av efterfrågan på arbetsmarknaden. Däremot redovisar arbetsgivarna försiktigt positiva efterfrågeförväntningar inför det närmaste året.

3.1 Fortsatt svag utveckling av sysselsättningen

Både den registerbaserade sysselsättningsstatistiken BAS (Befolkningens arbetsmarknadsstatus) och den intervjubaserade statistiken AKU (Arbetskraftsundersökningarna) visar att jobbtillväxten bromsade in 2023 och att sysselsättningen minskat. Antalet sysselsatta har minskat med 0,4 (BAS) respektive 0,8 (AKU) procent mellan det tredje kvartalet 2023 och samma period 2024. Båda statistikunderlagen visar att efterfrågan på arbetsmarknaden försvagats påtagligt sedan sommaren 2023.

AKU:s statistik över arbetade timmar visar att arbetsgivare främst mött en minskad efterfrågan genom ett minskat antal timmar för personer med tillfälliga anställningar. Antalet arbetade timmar för tillfälligt anställda har ofta föregått utvecklingen för de fast anställda vid både upp- och nedgångar i konjunkturen. Det kan förklaras med att tillfälliga anställningar ger arbetsgivarna större flexibilitet att anpassa sina lönekostnader till ändringar i efterfrågan. För personer med en tillfällig anställning inleddes en minskning i antalet timmar redan efter sommaren 2022, som bromsat in de senaste månaderna. För de fast anställda fortsatte ökningen av antalet arbetade timmar fram till 2024 då antalet timmar planade ut.

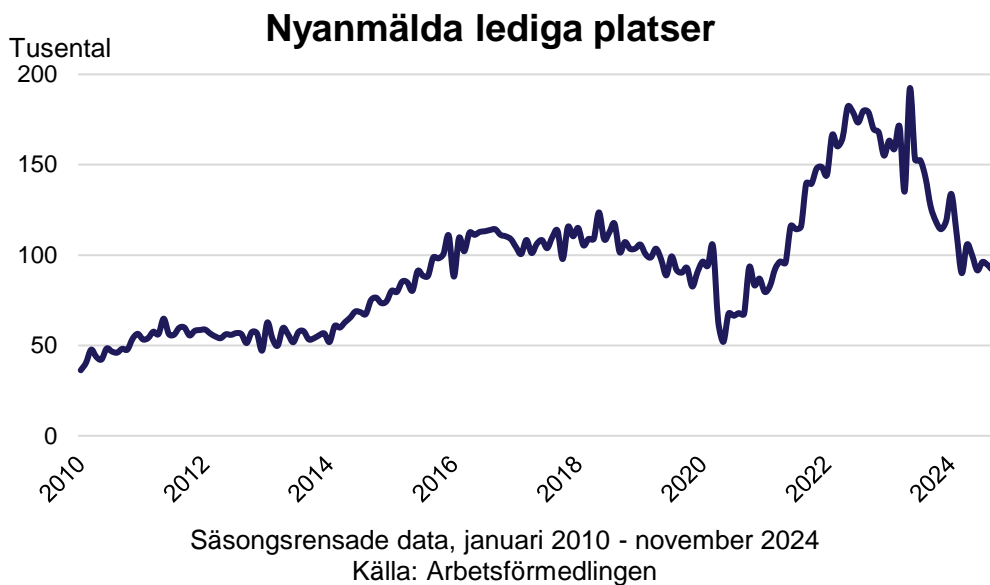

3.2 Inga tydliga tecken på snar ökning av antalet anställda

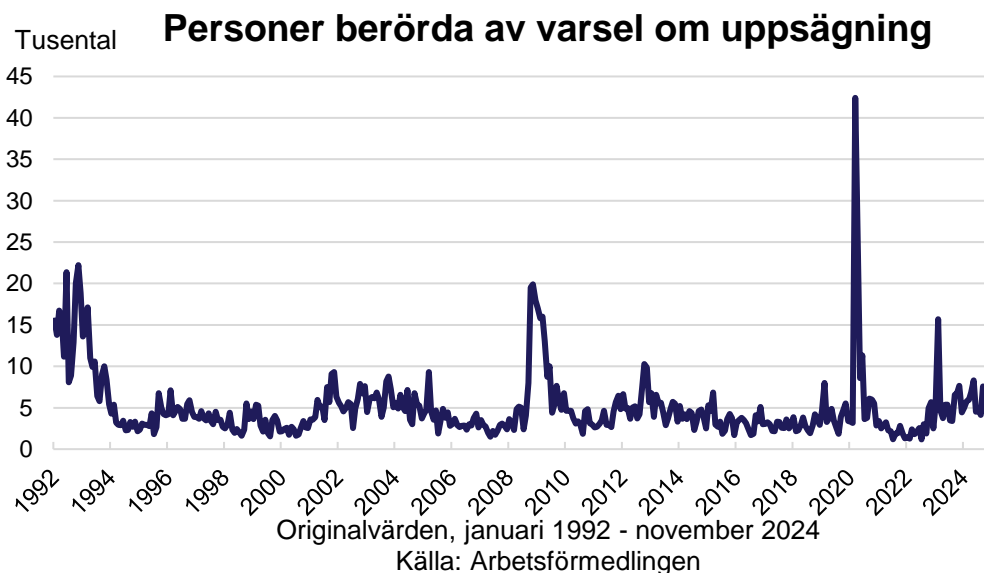
Antalet nyanmälda lediga platser i Arbetsförmedlingens Platsbanken och antalet anställda som varslats om uppsägning fortsätter att peka mot en svag efterfrågan på arbetskraft. Både plats- och varselstatistiken visar emellertid tecken på att nedgången i efterfrågan bromsat in.⁵

Arbetsförmedlingens statistik över nyanmälda lediga platser visar att ett historiskt starkt inflöde vändes under 2022 för att därefter minska kraftigt, framför allt under det avslutande halvåret 2023. Den starkt minskande trenden som avslutade 2023 har fortsatt under 2024 men tydligt bromsat in sedan i somras.

⁵ Varken nyanmälda lediga platser eller varsel representerar hela efterfrågan på arbetsmarknaden. En stor del av de platser som matchas på arbetsmarknaden annonseras inte och det kan förekomma dubletter och felregistreringar bland platsannonserna. Arbetsgivare är endast skyldiga att anmäla varsel om uppsägning till Arbetsförmedlingen om det gäller fem eller fler personer, respektive minst 20 personer för byggbranschen. För en studie av varsel och dess konsekvenser se Arbetsförmedlingen, *Varsel under pandemin: Uppföljning av varsel lagda mars-juni 2020*.

Inte heller varseltalen ger någon indikation om en nära förestående uppgång i efterfrågan på arbetskraft. Under 2021 och stora delar av 2022 varslades historiskt få personer om uppsägning. I slutet av 2022 ökade varseltalen till omkring 5 000 per månad efter att under nästan två år ha legat kring 2 000 per månad. Under 2023 fortsatte ökningen och i genomsnitt var det mer än 6 000 anställda som varslades om uppsägning per månad.⁶ Varseltalen har under 2024 stabiliserats på en förhöjd nivå och både juli och september har några av 2020-talets högsta varseltal registrerats.

Utöver utvecklingen för lediga jobb och varsel bekräftade de historiskt många konkurser som registrerades under 2023 att efterfrågan på arbetsmarknaden blivit påtagligt försvagad. Till viss del visar också konkursstatistiken att den negativa

⁶ Under februari 2023 lades ett varsel på 11 200 personer som inte bedöms ha haft någon koppling till konjunkturen, vilket innebär att 4 484 varslades på svensk arbetsmarknad den månaden utöver det varslat. Exklusive nämnda varsel var det i genomsnitt knappt fem tusen individer som varslades per månad under 2023.

utvecklingen dämpats under 2024. Antalet anställda som drabbats av konkurser hittills under 2024 fortsätter att öka men takten har avtagit de senaste månaderna. Det gäller i synnerhet byggbranschen, som stått för en stor del av ökningen under de senaste åren och där antalet konkursdrabbade nu minskar. Konkursstatistiken ska dock tolkas med stor försiktighet. Utvecklingen kan delvis bero på att de skatteanstånd och företagsstöd som infördes under pandemin har medfört att konkurser för mindre konkurrenskraftiga företag skjutits framåt i tiden.⁷

Ny prognosundersökning

Arbetsförmedlingens tidigare prognosundersökning samlades in sista gången hösten 2023. I stället har en ny undersökning utarbetats i samarbete med SCB. Lediga jobb och rekryteringsbehov, LOR, är en urvalsundersökning som riktar sig till arbetsställen inom näringslivet, kommuner, regioner och statlig förvaltning. Den ersätter Konjunkturstatistik över vakanser, Arbetskraftsbarometern och Arbetsförmedlingens prognosundersökning.

LOR medför lägre uppgiftslämnarbörda för arbetsgivarna samtidigt som kostnaden för Arbetsförmedlingen minskar och svarsfrekvens gentemot tidigare undersökning ökar. Den nya undersökningen skiljer sig dock betydligt mot den tidigare både vad gäller vilka objekt som undersöks, urvalsdesign samt hur frågorna ställs, varför jämförelser över tid inte är möjliga. Det går alltså inte att jämföra resultaten i denna rapport med tidigare rapporter från Arbetsförmedlingen.

20 300 arbetsställen ingår i urvalet till undersökningen 2024 vilket är avsevärt fler än i Arbetsförmedlingens tidigare undersökningar. Frågorna som ställs handlar om lediga jobb, rekryteringar senaste halvåret och aktuella kompetensbehov på arbetsstället. Resultaten i denna rapport bygger på svar från arbetsgivare med minst fem anställda. Urvalet är inte stratifierat på län vilket gör att resultaten per län ska tolkas med försiktighet. Resultaten kan inte jämföras med resultat från tidigare prognosundersökningar.⁸

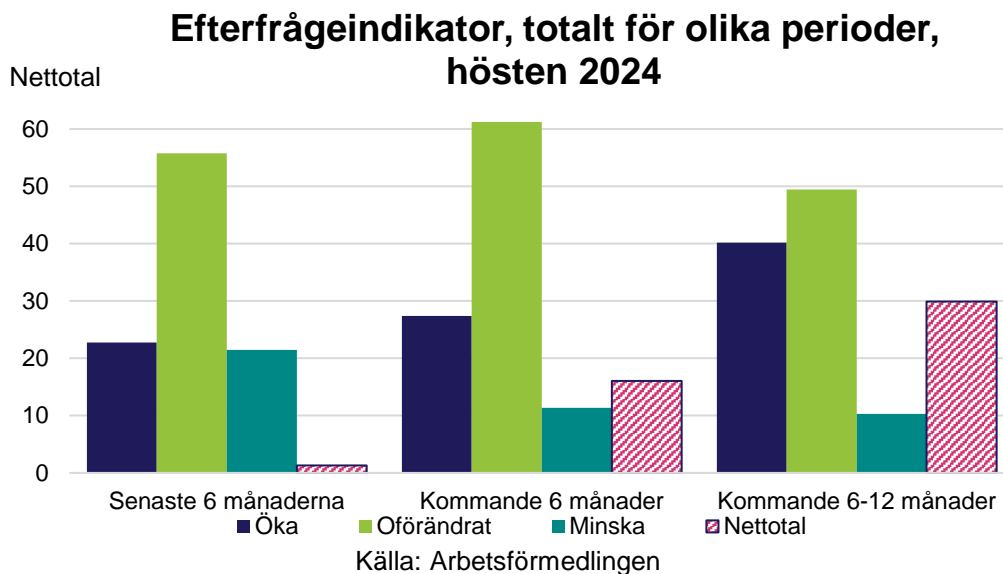
3.3 Arbetsgivarna förväntar sig ökad efterfrågan

Arbetsgivarna redogör i undersökningen för en förväntad ökning i efterfrågan på sina varor och tjänster. I likhet med sysselsättningsutvecklingen redovisar arbetsgivarna en närmast oförändrad utveckling den senaste tiden. I en tillbakablick över de senaste sex månaderna uppger en majoritet att efterfrågan de mött varit oförändrad.⁹ Efterfrågeindikatorn (netttotalen) visar en mer påtaglig ökning för det kommande året. I synnerhet signalerar arbetsgivarna förväntningar på att efterfrågan kommer att öka under den andra halvan av de kommande tolv månaderna. Däremot är det en fortsatt stor del av arbetsgivarna som förväntar sig att möta en oförändrad efterfrågan på sina varor och tjänster.

⁷ Se *Finansiell stabilitet 2023:2*, Riksbanken, s. 65, för en analys av den stora ökningen av antalet konkurser under 2023. Det är värt att notera att de historiskt stora ökningarna sedan 2023 drivits på av enmansbolag.

⁸ Se Bilaga 7.1.

⁹ Viktade värden används i resultaten. Se Bilaga 7.1.

Arbetsgivarnas anställningsplaner för det kommande året avspeglar till viss del den utveckling som de förväntar sig för efterfrågan på sina varor och tjänster. Nettotalet är i nivå med efterfrågeindikatorn för det kommande halvåret, men lägre jämfört med om 6–12 månader. Det kan bero på en eftersläpning i hur arbetsgivarna planerar att justera sina anställningar som svar på väntade förändringar i efterfrågan. En övervägande del av de arbetsgivare som uppger ökat antal anställda tillhör emellertid kategorin ”viss ökning”. En stor majoritet av arbetsgivarna har svarat att de antingen förväntar sig en oförändrad utveckling eller inte kan bedöma sina anställningsplaner tolv månader framåt. Det tyder på försiktighet i hur arbetsgivarna bedömer utvecklingen på den efterfrågan de kommer att möta den närmaste tiden.

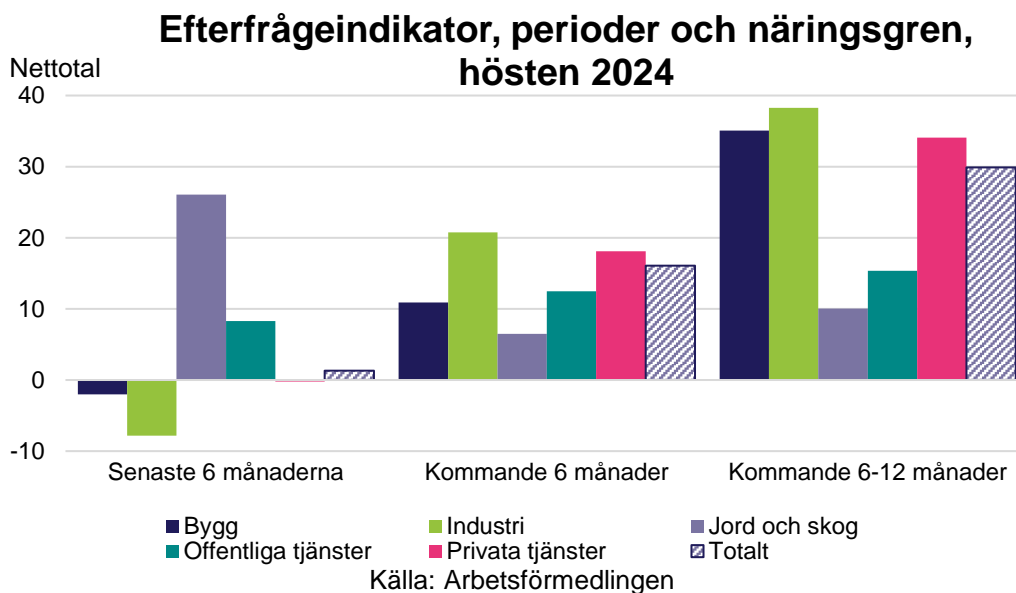

3.4 Positiva efterfrågeförväntningar i alla näringar

Samtliga näringar redovisar i undersökningen förväntningar på ökad efterfrågan och positiva anställningsplaner de närmaste tolv månaderna.¹⁰ Mest optimistiska anställningsplaner har industriföretagen, med ett nettotal på 22 procent. Industrin har fortsatt att skapa jobb under de senaste årens lågkonjunktur. Framför allt gäller det den mindre näringsgrenen energi och miljö.¹¹ För industrin i sin helhet dämpades sysselsättningstillväxten 2023. Tillväxten har fortsatt att bromsa in under 2024 medan den inom energi och miljö tvärtom växlat upp i tillväxttakt.

Industriarbetsgivarnas svar i undersökningen visar att efterfrågan minskat det senaste halvåret. Inom näringsgrenen energi och miljö är däremot antalet företag som mött en positiv utveckling betydligt fler än de som redovisat en minskande efterfrågan. För det närmaste året är förväntningarna högre ställda inom industrin som helhet, med en klar majoritet av företagen som väntar sig en ökad efterfrågan.

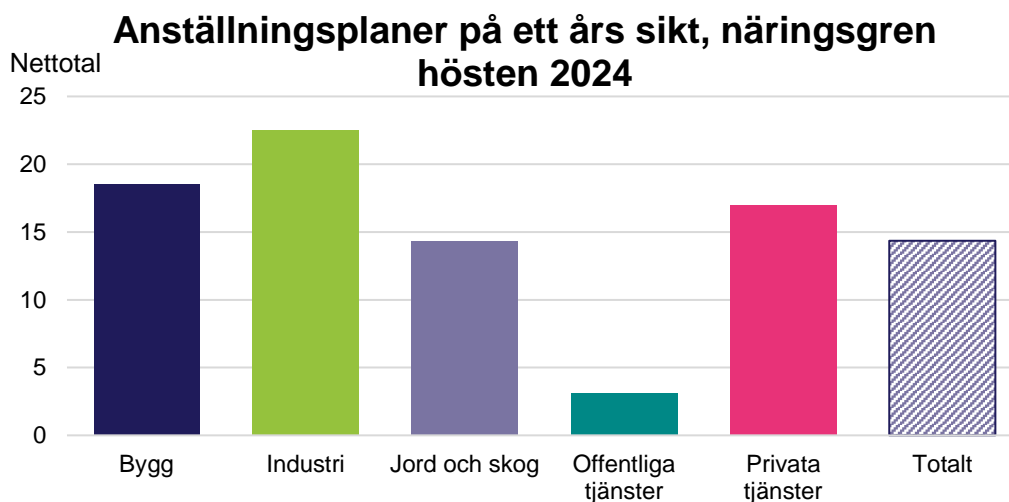
Byggbranschen har i genomsnitt förlorat över 16 000 jobb mellan tredje kvartalet 2023 och det tredje kvartalet 2024. Näringen har haft störst negativ påverkan på arbetsmarknaden under perioden, som procentuellt sett minskade svagt och förlorade knappt 22 000 arbetstillfällen. Jobbtillväxten inom bygg började dämpas 2023 och vändes till minskningar i slutet av samma år. Minskningstakten har ökat påtagligt 2024 men arbetsgivarna signalerar viss optimism inför framtiden i höstens undersökning. Byggföretagens anställningsplaner är däremot inte lika positiva som industriföretagens. En annan skillnad är att byggföretagen i större utsträckning ser en efterfrågeökning under den andra halvan av det kommande året.

¹⁰ Näringskategorin jord- och skogsbruk avviker mot andra branscher genom att de redovisar en bättre utveckling för de senaste sex månaderna jämfört med förväntningarna på det kommande året. Den positiva utvecklingen det senaste halvåret stämmer överens med SCB:s registerbaserade sysselsättningsstatistik BAS, som visar en ökande tillväxt för samma period. Urvalet inom jord- och skogsbruk är betydligt mindre än övriga näringskategorier så alla resultat som gäller näringen bör tolkas med särskilt stor försiktighet.

¹¹ Den historiska sysselsättningsstatistik som det refereras till i detta avsnitt gäller SCB:s registerbaserade (preliminära) statistik BAS, i åldern 15–74 år och på månadsbasis fram till september 2024.

Den privata tjänstesektorn är den enskilt största näringen på svensk arbetsmarknad och har också bidragit till den dämpade sysselsättningstillväxten. Handeln och transportsektorn är två näringsgrenar som minskat i antal anställda de senaste tolv månaderna. Det är en utveckling som kan kopplas till hushållens svaga konsumtion. Hotell- och restaurangbranschen har fortsatt att skapa nya jobb men tillväxttakten har bromsat in påtagligt, både 2023 och hittills under 2024. En liknande utveckling gäller även it- och kommunikationsbranschen liksom andra företag med tydligare fokus på att leverera företagstjänster. För dessa näringsgrenar har sysselsättningen börjat att minska i år. Antalet anställda i den privata tjänstesektorn har minskat något mellan det tredje kvartalet 2023 och samma period 2024. Enligt arbetsgivarna har efterfrågeutvecklingen varit svagt negativ de senaste sex månaderna. Men även från den privata tjänstesektorn redovisas en ökad optimism för det kommande året, särskilt under det andra halvåret. I kraft av sin storlek skulle en realisering av anställningsplanerna ge det klart största bidraget av nya jobb på arbetsmarknaden. De positiva förväntningar som redovisas i anställningsplanerna gäller brett för samtliga näringsgrenar inom den privata tjänstesektorn. Däremot står it- och kommunikationsbranschen ut med de klart störst andel företag som planerar för ökade anställningar.

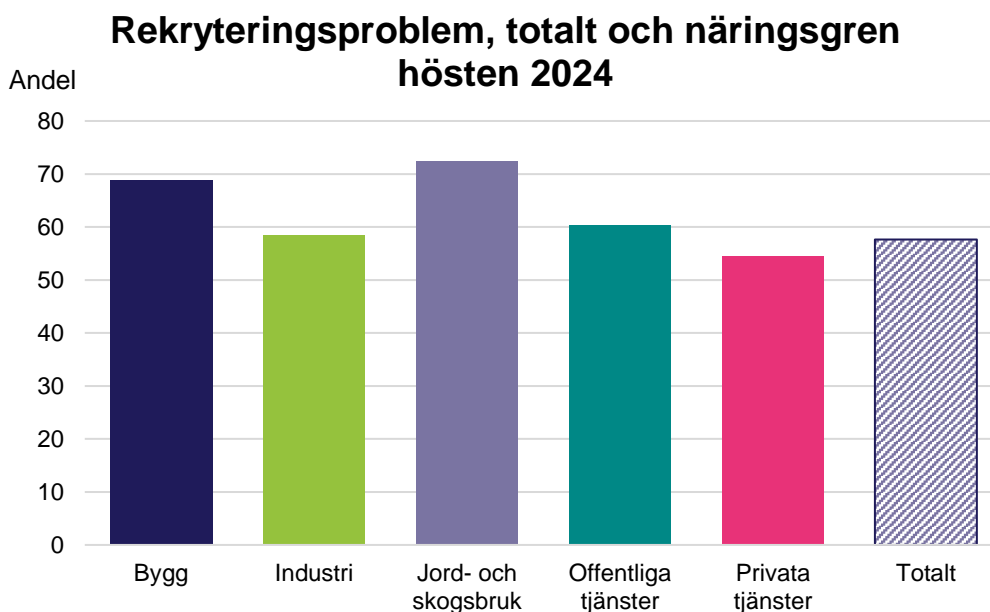
Källa: Arbetsförmedlingen

Sysselsättningen inom den offentliga sektorn har fortsatt att öka de senaste åren och balanserat den allmänt dämpade efterfrågan på arbetsmarknaden. Tillsammans med jord- och skogsbruk är det de enda näringarna som uppger att de mött en ökande efterfrågan de senaste sex månaderna. Eftersom offentliga tjänster är den näst största näringen är utvecklingen också anledningen till att den totala efterfrågeindikatorn för de senaste sex månaderna är svagt positiv. Utvecklingen ser dock olika ut sett till de tre stora näringsgrenarna inom den offentliga sektorn. Såväl civila myndigheter och försvaret som vård- och omsorgssektorn och socialtjänsten tillhör de näringsgrenar i undersökningen som redovisat den allra mest positiva utvecklingen de senaste sex månaderna. Utbildningssektorn är i stället den enskilda näringsgren som redovisat den mest negativa utvecklingen. För alla tre näringsgrenarna stämmer utvecklingen

överens med sysselsättningsstatistiken. Antalet sysselsatta i utbildningssektorn har minskat svagt sedan slutet av 2023, vilket dämpat sysselsättningstillväxten för den offentliga sektorn som helhet. Skillnaderna mellan de tre sektorerna återspeglar sig också i framtidsförväntningarna. Arbetsgivarna inom utbildningssektorn förväntar sig fortsatt minskande efterfrågan det närmaste året och har särskilt negativa anställningsplaner. För samma period har både civila myndigheter och försvaret samt vård- och omsorgssektorn och socialtjänsten signalerat förväntningar på att efterfrågan ska fortsätta att öka.

3.5 Majoritet upplever rekryteringsproblem trots lågkonjunktur

Trots lågkonjunktur och stigande arbetslöshet uppger många arbetsgivare i undersökningen att de upplevt rekryteringsproblem. Av de arbetsgivare som försökt rekrytera de senaste sex månaderna är det en majoritet som upplevt någon typ av problem kopplat till rekryteringen.¹² De upplevda rekryteringsproblemen kan förklaras av arbetslöshetens sammansättning, som beskrivs närmare i avsnitt 4.3. Där framgår det exempelvis att andelen inskrivna arbetslösa som inte har en svag konkurrensförmåga fortfarande befinner sig på historiskt låga nivåer. Undersökningens resultat tyder på att de arbetslösa i stor utsträckning saknar de kompetenser som arbetsgivarna efterfrågar.

Källa: Arbetsförmedlingen

Inom näringarna bygg samt jord- och skogsbruk är det störst andel företag som redovisar upplevda rekryteringsproblem. Det är också en större andel företag inom dessa näringar som uppger att de misslyckats med sin rekrytering till en eller flera av de platser de försökt tillsätta. Av samtliga arbetsgivare som försökt rekrytera de senaste sex månaderna var det nästan tre av tio som misslyckades med åtminstone en

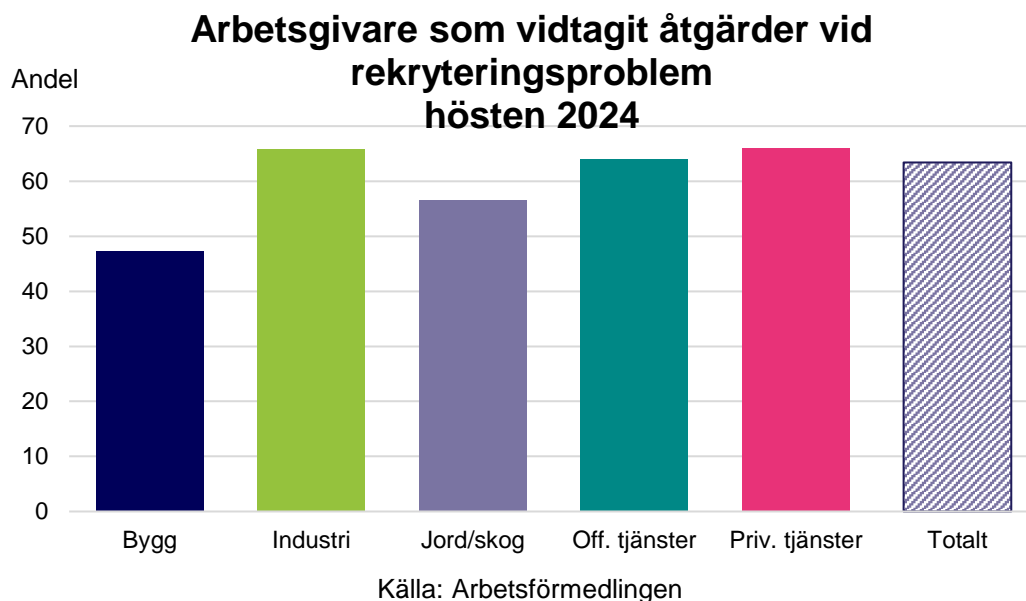
¹² 58 procent av arbetsgivarna upplevde rekryteringsproblem, 38 procent gjorde det inte och 5 procent hade ännu inte avslutat rekryteringen.

rekrytering. För både bygg samt jord- och skogsbruk var det nästan fyra av tio som misslyckades, jämfört med omkring tre av tio för såväl industrin som offentliga och privata tjänster.

De upplevda rekryteringsproblemen är av olika slag och skiljer sig åt mellan näringar.¹³ Det vanligaste problemet är relaterat till kandidaternas yrkeseferenhet. Det gäller samtliga näringar förutom offentliga tjänster. I den senare är det rekryteringsproblem relaterade till utbildningen som är mest förekommande. Bygg samt jord- och skogsbruk sticker ut på samma sätt men gällande rekryteringsproblem kopplade till kandidatens personliga egenskaper. Lönekrav upplevs som ett problem bland flest arbetsgivare inom industrin och offentliga tjänster. Det är också bland de offentliga arbetsgivarna som flest upplevt att avsaknad av tillräckliga kunskaper i det svenska språket varit ett rekryteringsproblem.

¹³ Se bilaga 2 för branschvis redovisning av de olika typerna av rekryteringsproblem som arbetsgivarna upplevt.

Bland de arbetsgivare som upplevt rekryteringsproblem är det fler än sex av tio som uppgivit att de vidtagit någon åtgärd för att öka möjligheterna att rekrytera. Den vanligaste åtgärden är att förlänga rekryteringstiden.¹⁴ En annan vanlig förekommande åtgärd är att sänka kraven på antingen erfarenhet, utbildning eller personliga egenskaper. Det är mer ovanligt att man erbjudit högre lön eller andra förmåner. Endast en mindre andel arbetsgivare uppger att de försökt rekrytera utomlands eller vidtagit någon annan åtgärd.

¹⁴ Se bilaga 2 för branschvis redovisning av de olika typerna av åtgärder som vidtagits vid rekryteringsproblem. Där redovisas också de konsekvenser som problemen fått för arbetsgivare som inte lyckats rekrytera så många personer som de sökt.

Bygg samt jord- och skogsbruk är de näringar med lägst andel arbetsgivare som vidtagit åtgärder. Som tidigare nämnts är det också de två näringarna som redovisat högst andel arbetsgivare med upplevda rekryteringsproblem. Endast tre av tio respektive var fjärde arbetsgivare har förlängt rekryteringstiden för att lyckas med rekryteringen, vilket är betydligt lägre jämfört med övriga tre näringar. Inom bygg är det genomgående lägre andelar än genomsnittet som redovisas för de olika åtgärderna. Inom jord- och skogsbruk är det däremot en högre andel arbetsgivare som sänkt sina krav på personliga egenskaper och/eller försökt att rekrytera utomlands.

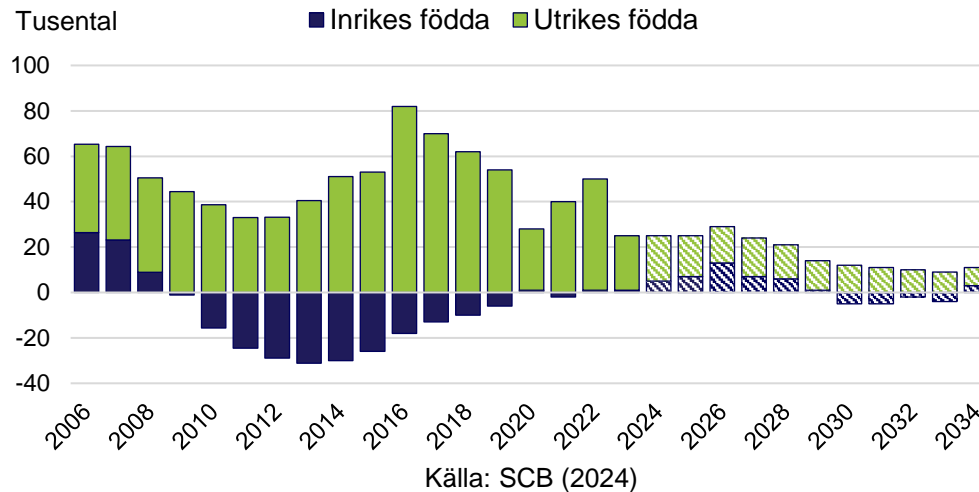
3.6 Begränsat arbetskraftsutbud under lång tid framöver

Kompetensförsörjningen hänger samman med utbudet av arbetskraft. Mellan åren 2013 och 2023 ökade befolkningen i Sverige med 910 000 personer, en ökning med drygt nio procent. Den kommande tioårsperioden, 2024–2034 väntas befolkningen enligt SCB:s senaste framskrivning endast stiga med 250 000 personer, en ökning med strax över två procent. Det är en halvering av den ökning som prognosticerades i den föregående befolkningsframskrivningen och hänger främst samman med lägre födelsetal och en mer restriktiv migrationspolitik. I arbetsför ålder (16–65 år) steg befolkningen med 410 000 personer (knappt sju procent) 2013–2023, och väntas stiga med 180 000 personer (nära tre procent) under den kommande tioårsperioden, även det en påtaglig minskning jämfört med föregående befolkningsprognos. Befolkningsförändringarna i arbetsför ålder drivs i stor utsträckning av utrikes födda, vilket framgår av diagrammet nedan.¹⁵ Med anledning av att befolkningen utvecklas svagt bedöms även utvecklingen av utbudet av arbetskraft vara begränsat under lång tid framöver.

---

¹⁵ Statistiska centralbyrån (SCB), Befolkningsstatistik.

Befolkning 16-65 år, förändring per år prognos för 2024 - 2034

3.7 Utdragen återhämtning på arbetsmarknaden

Lågkonjunkturen fortsätter att prägla den svenska ekonomin och avmattningen på arbetsmarknaden har varit bred under 2024. Inom delar av det privata näringslivet väntas sysselsättningen minska på årsbasis, såsom inom byggverksamhet och vissa tjänstebanscher som påverkas av hushållens minskade konsumtion, exempelvis handeln. Flera indikatorer visar på en fortsatt svag arbetsmarknad och även om arbetsgivarna är mer positiva inför framtiden redovisar många arbetsgivare förväntningar om en oförändrad personalstyrka på ett års sikt. Totalt sett bedöms antalet sysselsatta minska svagt under 2024 för att åter öka svagt under 2025 och något mer under 2026 när hushållens konsumtion bedöms kunna öka. Samtidigt förväntas antalet i arbetskraften förbli oförändrat under 2024 och endast öka svagt under 2025 och 2026. I ljuset av hur sysselsättningen och arbetskraften utvecklas bedömer Arbetsförmedlingen att arbetslösheten som årsgenomsnitt ökar både under 2024 och 2025 för att sedan minska under 2026. Arbetslösheten, enligt AKU:s definition¹⁶, bedöms bli 8,4 procent och 8,5 procent under 2024 respektive 2025. Arbetslösheten bedöms sedan minska under 2026 för att uppgå till på 8,2 procent som årsgenomsnitt. Detta att jämföras med 7,7 procent 2023.

¹⁶ Enligt SCB:s Arbetskraftsundersökningar. Se tabell i bilaga 4.

4 Inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen

Arbetsmarknaden har försvagats under 2024 till följd av konjunkturavmattningen. Arbetsförmedlingen bedömer att ökningen av antalet inskrivna arbetslösa avtar under första halvåret 2025. Antalet inskrivna arbetslösa bedöms sedan minska gradvis i takt med att konjunkturen stärks. Arbetslösheten bedöms dock vara högre under hela prognosperioden jämfört med 2023. En lägre efterfrågan på arbetskraft medför även att antalet långtidsarbetslösa bedöms öka under de kommande åren.

4.1 Fler inskrivna arbetslösa under prognosperioden

Antalet inskrivna arbetslösa (öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd) började öka i mitten av förra året och utvecklingen har fortsatt under 2024. Arbetslösheten har ökat brett jämfört med för ett år sedan, bland såväl kvinnor som män, yngre och äldre, inrikes och utrikes födda. Initialt var ökningen tydligast bland ungdomar och inrikes födda män. Detta hängde samman med att de ofta arbetar i branscher som tydligast påverkades av lågkonjunkturen, framför allt byggsektorn och branscher med hög exponering mot hushållens konsumtion, såsom handel, hotell och restaurang liksom personliga och kulturella tjänster. Under 2024 har ökningen av antalet inskrivna arbetslösa breddats och är likvärdig både bland kvinnor och män vad gäller inrikes födda. Bland utrikes födda är ökningen inte lika påtaglig men även i denna grupp har antalet inskrivna arbetslösa kvinnor ökat efter en tid med minskande antal. I relation till antalet i arbetskraften är dock skillnaderna mellan grupperna stora – lägst arbetslöshet återfinns bland inrikes födda kvinnor, med 3,4 procent, och högst bland utrikes födda kvinnor med en arbetslöshetsnivå på 17 procent.

I november uppgick antalet inskrivna arbetslösa (16–65 år) till 366 000 personer vilket är 27 000 fler jämfört med samma månad för ett år sedan. Även om arbetslösheten har ökat förhållandevis mycket bland inrikes födda är det från låga nivåer och arbetslöshetsnivåerna bland utrikes födda är alltså avsevärt högre. Det betyder att sammansättningen av de arbetssökande i stort är densamma som tidigare och de strukturella problemen på arbetsmarknaden kvarstår, liksom utmaningarna.

Det svaga konjunkturläget bedöms leda till att antalet inskrivna arbetslösa fortsätter att stiga under 2024 och inledningen av 2025, för att gradvis börja minska under andra halvåret nästa år i takt med att svensk ekonomi stärks. Med anledning av arbetslöshetens sammansättning, med en stor andel inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga, förväntas dock antalet arbetslösa minska i blygsam takt. Antalet inskrivna arbetslösa bedöms minska mer påtagligt först under 2026.

Många arbetsgivare har under lång tid upplevt svårigheter att rekrytera rätt kompetens. Det har bidragit till en motståndskraft på arbetsmarknaden vid konjunkturedgångar då arbetsgivare har haft en benägenhet att övervintra personal i väntan på bättre tider.¹⁷ Det medför också att produktionen kan öka vid en

---

¹⁷ Läs mer i *Arbetsmarknadsutsikterna våren 2023*, Arbetsförmedlingen analys 2023:8.

konjunkturuppgång genom att öka antalet arbetade timmar med befintlig personal, utan att arbetsgivarna behöver nyanställa. Det bidrar också till att återhämtningen sker gradvis. Ju längre tid det tar innan återhämtning efter en konjunkturedgång desto större risk för att arbetsgivare ändå minskar sin personalstyrka.

Under 2024 väntas antalet inskrivna arbetslösa som årsgenomsnitt uppgå till 357 000 personer eller 6,8 procent som andel av den registerbaserade arbetskraften. Detta kan jämföras med 2023 då motsvarande siffror uppgick till 334 000 personer eller 6,4 procent. Antalet inskrivna arbetslösa bedöms därefter uppgå till i genomsnitt 365 000 personer under 2025 och 352 000 personer under 2026, vilket motsvarar arbetslöshetsnivåer på 6,9 respektive 6,6 procent.

4.1.1 Storstadslänen driver både upp- och nedgången

Lågkonjunkturen påverkar arbetsmarknaden i hela landet, men mest påtaglig har påverkan varit i landets storstadsområden, och i de delar av södra Sverige där branschstrukturen gör arbetsmarknaden särskilt exponerad för lågkonjunktorens effekter. Den ökade arbetslösheten i storstadslänen har varit kopplad till hushållens minskade konsumtion, och när antalet inskrivna arbetslösa börjar minska till följd av en ökad konsumtion väntas effekten därför bli tydligast i storstadsområdena.

I takt med att lågkonjunkturen blivit både förlängd och fördjupad har den gett avtryck i fler branscher och därmed även fler delar av landet. Under loppet av 2024 har den försvagade arbetsmarknaden lett till ett ökat antal inskrivna arbetslösa i stora delar av södra och mellersta Sverige. Samtidigt har arbetslösheten varit oförändrad, eller till och med minskande i flera län i landets norra delar. Den starkare utvecklingen beror på en kombination av en branschammansättning som i lägre utsträckning exponeras för lågkonjunktorens effekter, en svag befolkningsutveckling och investeringar i den gröna ekonomin som ökar efterfrågan på arbetskraft i delar av norra Sverige. Precis som under 2023 väntas den relativa arbetslösheten under 2026

vara högst i Skåne, Gävleborg och Södermanland på strax under nio procent. Landets lägsta arbetslöshetsnivåer väntas i stället i norra Sverige. Norrbotten, Västerbotten och Jämtland bedöms ha en relativ arbetslöshetsnivå omkring fyra procent under 2026.¹⁸

4.1.2 Ungdomsarbetslösheten ökar även 2025

Unga är en konjunkturkänslig grupp på arbetsmarknaden och riskerar därmed att bli arbetslösa relativt tidigt i en ekonomisk nedgång. Detta blev tydligt under hösten 2023 då även antalet tidsbegränsade anställda började minska. Hushållens ansträngda ekonomi har bland annat påverkat branscher i den privata tjänstenäringen där det är vanligt att ungdomar arbetar. Många unga har ännu inte hunnit etablera sig på arbetsmarknaden, samt att det är vanligt att unga har tillfälliga anställningar. Ungdomar pendlar även oftare mellan kortare perioder av jobb, arbetslöshet och studier. När den ekonomiska aktiviteten stärks och efterfrågan på arbetskraft ökar har unga, med fullföljd gymnasieutbildning, oftast ett relativt starkt utgångsläge på arbetsmarknaden.

Även demografiska faktorer påverkar arbetslöshetsnivåerna för ungdomar över tid. När ungdomsarbetslösheten var som högst under åren 2009–2014 var ungdomskullarna i befolkningen som störst. Åren därefter har ungdomskullarna minskat i storlek och så även arbetslösheten, bortsett från pandemiåren. Under prognosåren väntas befolkningen i åldersgruppen 18–24 år öka marginellt.¹⁹

I slutet av november uppgick antalet inskrivna arbetslösa ungdomar till närmare 45 000 personer, en ökning med 4 000 jämfört med samma månad förra året.

Arbetsförmedlingen bedömer att antalet inskrivna arbetslösa ungdomar kommer att öka som årsgenomsnitt under både 2024 och 2025. Detta sker från en historiskt låg

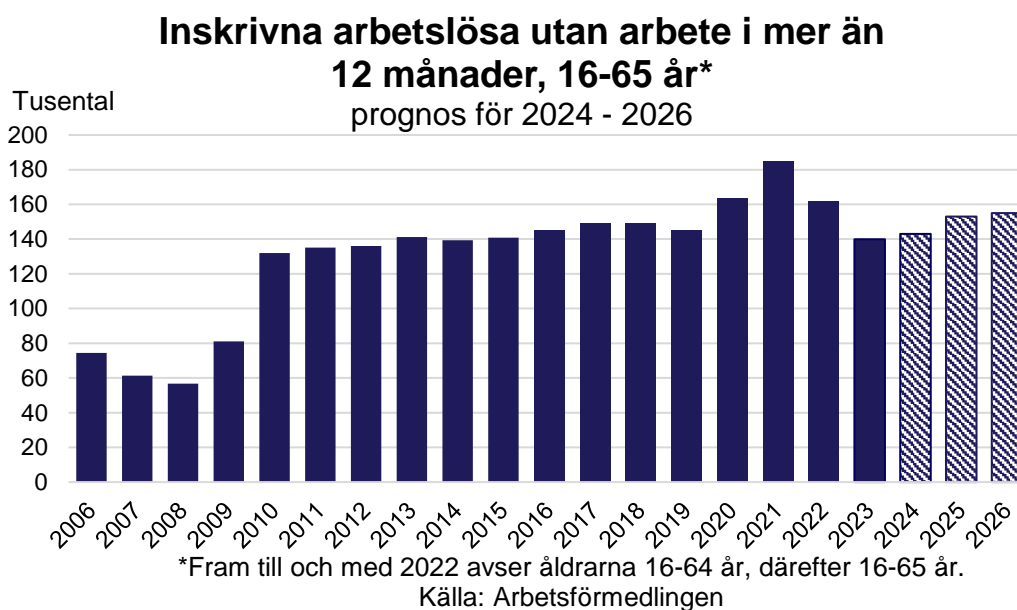
¹⁸ Läs mer i *Regionala Utsikter hösten 2024*, Arbetsförmedlingen analys 2024:11.

¹⁹ Statistiska centralbyrån (SCB), Befolkningsframskrivningar 2024–2120.

nivå under 2023. Antalet inskrivna arbetslösa ungdomar bedöms uppgå till i genomsnitt 43 000 under 2024 och 44 000 under 2025. Trots att årsgenomsnittet för 2025 blir högre än 2024 bedöms antalet inskrivna ungdomar minska i ett tidigare skede och vara färre under det sista kvartalet 2025 jämfört med i år. I takt med att efterfrågan på arbetskraft stärks ytterligare under 2026, bedöms antalet minska till 42 000 personer i genomsnitt under 2026. Det motsvarar genomsnittliga arbetslöshetsnivåer på 7,9 procent under 2024, 8,1 procent under 2025 respektive 7,8 procent under 2026 som andel av den registerbaserade arbetskraften.

4.2 Antalet långtidsarbetslösa ökar till en högre nivå

Den svaga konjunkturen och den ökade totala arbetslösheten leder även till att antalet långtidsarbetslösa (personer som varit utan arbete i 12 månader eller mer) ökar. Både upp- och nedgångar av långtidsarbetslösheten sker ofta med en viss fördröjning jämfört med det totala antalet inskrivna arbetslösa. Antalet långtidsarbetslösa minskade i en avtagande takt under 2023. Under loppet av 2024 har minskningen avstannat och i stället vänt till en ökning. I slutet av november var antalet långtidsarbetslösa 147 000 personer, nästan 10 000 fler än samma månad ett år tidigare. Långtidsarbetslösa utgör därmed 40 procent av samtliga inskrivna arbetslösa vilket är en lika stor andel som i inledningen av 2020, det vill säga före pandemins utbrott.

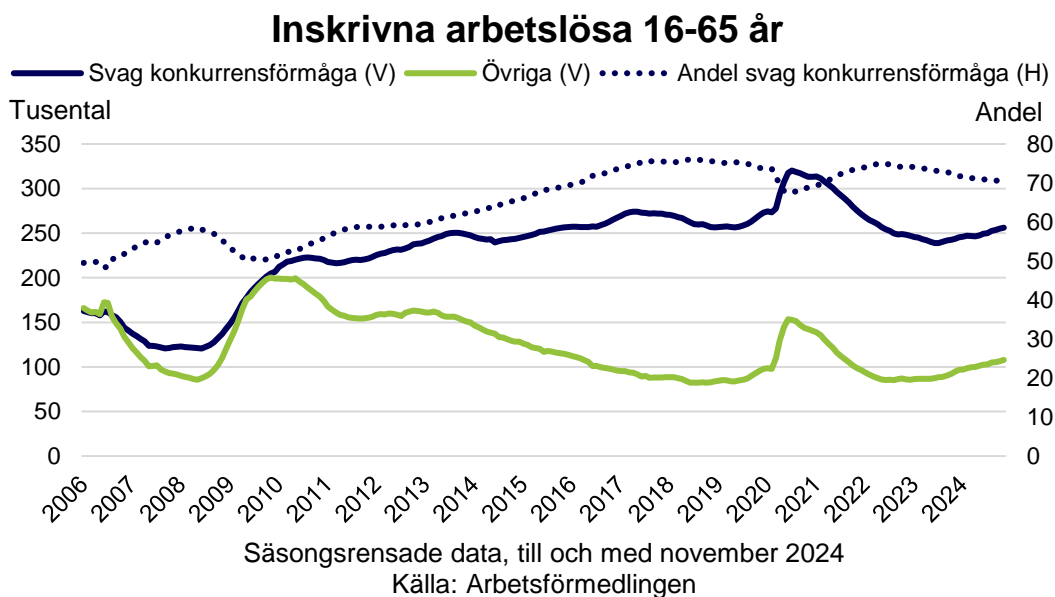
Vid slutet av 2025 bedöms antalet långtidsarbetslösa ha ökat till omkring 155 000 personer, en nivå som bedöms kvarstå under hela prognosperioden. Ökningen av långtidsarbetslösheten bedöms främst ske bland personer med svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden, exempelvis personer med kort utbildning (se avsnitt 4.3). Som tidigare beskrivits utgör dock grupper med svag konkurrensförmåga majoriteten även bland inskrivna arbetslösa med kortare tider i arbetslöshet. Det medför att långtidsarbetslösheten riskerar att öka både på grund av

sammansättningen av de inskrivna arbetslösa och den förhållandevis svaga efterfrågan på arbetskraft.

Utmaningarna är särskilt stora för arbetslösa som varit utan arbete i 24 månader eller längre. Antalet inskrivna arbetslösa i denna grupp har de senaste månaderna börjat öka svagt. I slutet av november hade 80 000 personer varit utan arbete längre än 24 månader, vilket är lika många som för ett år sedan. Antalet med längre tider utgör därmed mer än hälften (54 procent) av alla långtidsarbetslösa. Inom gruppen bedöms närmare nio av tio ha en svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden, vilket är en bidragande orsak till att den totala långtidsarbetslösheten riskerar att bita sig fast på en högre nivå under hela prognosperioden.

4.3 Inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga

Antalet inskrivna långtidsarbetslösa har inte minskat sedan 2010, bortsett från den starka återhämtningen efter pandemiåren. Antalet långtidsarbetslösa har varit ihållande högt under en längre tid trots perioder av starkare konjunktur och stor efterfrågan på arbetskraft. Det har blivit tydligt att vissa grupper av arbetssökande har svårare att konkurrera om jobben. Arbetsförmedlingen har identifierat dessa grupper som personer med svagare konkurrensförmåga på arbetsmarknaden²⁰, vilka i genomsnitt löper risk för längre tider utan arbete. Inom grupperna finns både individer som står mycket långt från arbetsmarknaden, och individer som har goda förutsättningar att få arbete.

Sammansättningen av inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga har ändrats sedan slutet av 2000-talet. Förutom att gruppen utomeuropeiskt födda ökat har inflödet också drivit på ökningen av förgymnasialt utbildade inskrivna arbetslösa.

²⁰ Grupperna är personer som saknar gymnasial utbildning, är födda utanför Europa, är äldre än 55 år eller har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga har ökat i takt med den försvagade arbetsmarknaden och utgör nu mer än en fjärdedel av alla inskrivna långtidsarbetslösa. För att bryta utvecklingen ska Arbetsförmedlingen ha särskilt fokus på arbetsnära insatser för arbetssökande som står långt ifrån arbetsmarknaden och att tidigt identifiera och bedöma förekomst av funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.²¹

Även äldre personer som blir arbetslösa²² löper större risk än andra att fastna i längre tider utan arbete. Till skillnad från övriga undergrupper som bedöms ha svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden är antalet äldre inskrivna arbetslösa fler än före pandemin. I november var 73 000 av de inskrivna arbetslösa 55 år eller äldre, vilket är drygt 6 000 fler än samma månad förra året och 12 000 fler än samma månad 2019, vilket motsvarar en ökning på 19 procent i gruppen. Äldre inskrivna arbetslösa har ökat stadigt som andel av de långtidsarbetslösa sedan 2018. Andelen äldre arbetssökande som också har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga har legat relativt konstant sedan 2010, runt 25 procent. Personer som är 55 år och äldre har även ökat i befolkningen vilket delvis förklarar ökningen av antalet arbetslösa i gruppen.

Andelen med svagare konkurrensförmåga bedöms öka i takt med att efterfrågan på arbetskraft stärks då fler med starkare ställning på arbetsmarknaden konkurrerar om de lediga jobben. Redan nu tillhör mer än 70 procent av de inskrivna arbetslösa någon av de grupper som riskerar att fastna i längre tider utan arbete. Personer med svag konkurrensförmåga utgör en majoritet även bland de inskrivna arbetslösa med kortare tider utan arbete, vilket väntas bidra till en ökad långtidsarbetslöshet framöver.

4.3.1 Utbildning är central för varaktig etablering på arbetsmarknaden

Nära hälften av de inskrivna arbetslösa som bedöms ha en svagare konkurrensförmåga på arbetsmarknaden saknar en gymnasial utbildning. En gångbar utbildning är central för möjligheten att kunna etablera sig på arbetsmarknaden på både kort och lång sikt. Det blir tydligt av att andelen inskrivna arbetslösa med kort utbildning ökar med tid utan arbete. Av de inskrivna arbetslösa som lämnar för arbete har en klar majoritet (80 procent) minst en gymnasial utbildning. Den svenska arbetsmarknaden särskiljer sig ur ett europeiskt perspektiv med en lägre andel jobb som inte kräver en utbildning utöver grundskola.²³ I november saknade 118 000 inskrivna arbetslösa en fullföljd gymnasieutbildning, vilket är närmare 3 000 fler än för ett år sedan. Av dessa saknade nära hälften dessutom en slutförd grundskola.

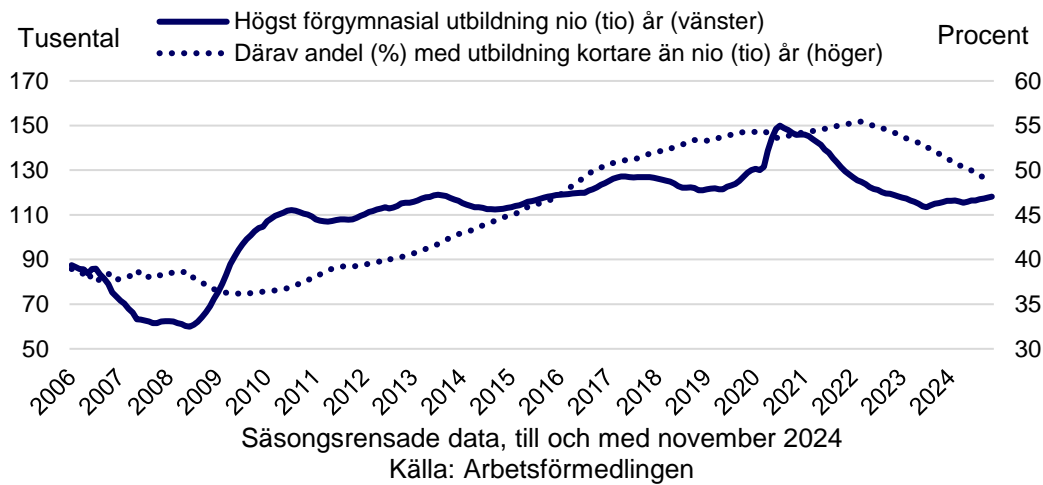
---

²¹ Arbetsförmedlingens verksamhetsplan 2024, Diarienummer: Af-2023/0037 7922

²² Inskrivna arbetslösa som är 55 år eller äldre.

²³ Eurostats databas, 2022.

Inskrivna arbetslösa 16-65 år, som saknar gymnasial utbildning

Majoriteten av de inskrivna arbetslösa med kort utbildning utgörs av utomeuropeiskt födda, varav en större andel kvinnor än män. Gruppen som saknar en fullföljd grundskola har minskat något jämfört med för ett år sedan vilket sannolikt är kopplat till ett minskat antal personer med kortare vistelsetid i landet. Samtidigt sker minskningen från en historiskt hög nivå där många även fortsättningsvis saknar de grundläggande förutsättningar, exempelvis språkkunskaper, som oftast krävs för att komma i arbete eller studier. Bland de inskrivna arbetslösa som helt saknar formell grundläggande utbildning (17 000 personer) är 80 procent utomeuropeiskt födda varav fler kvinnor än män.

Den snabba teknologiska utvecklingen i form av automatisering, digitalisering och AI riskerar även att öka obalanserna på arbetsmarknaden om inte fler tar del av kompetenshöjande insatser, inte minst utbildning på både gymnasial och eftergymnasial nivå.

5 Utmaningarna på arbetsmarknaden

Trots en dämpad efterfrågan på arbetskraft förblir matchningen på arbetsmarknaden en stor utmaning på både kort och lång sikt. Den strukturella obalansen mellan kompetensen hos den tillgängliga arbetskraften och den kompetens som arbetsgivarna efterfrågar kvarstår. Arbetslösa med svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden drabbas hårdast när arbetslösheten ökar, vilket bland annat gäller personer som saknar en gymnasieutbildning. Den största utmaningen blir det stora antalet långtidsarbetslösa kommande år.

5.1 Långtidsarbetslösheten riskerar att kvarstå på en högre nivå

Den svaga konjunkturen och den ökade arbetslösheten leder även till att antalet långtidsarbetslösa (personer som varit utan arbete i 12 månader eller mer) ökar. Utvecklingen förklaras dels av svagare efterfrågan på arbetskraft, dels av arbetslöshetens sammansättning med en hög andel arbetslösa som tillhör grupper med svag position på arbetsmarknaden. Utmaningarna är särskilt stora för arbetslösa som varit utan arbete i två år eller mer. Bland dessa bedöms närmare nio av tio ha en svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden. Även bland arbetslösa med kortare tider i arbetslöshet utgör dock personer med svag konkurrensförmåga en majoritet.

För att hålla tillbaka en ökning av långtidsarbetslösheten krävs förstärkt stöd och mer arbetsnära insatser för arbetssökande som står långt från arbetsmarknaden.²⁴ Det handlar dels om att fler arbetslösa ska övergå till reguljär utbildning, dels om att fler ska gå till arbetsmarknadsutbildning, praktik och anställningar med stöd. Etableringsjobben infördes i januari 2024 för att bidra till att minska långtidsarbetslösheten till en för arbetsgivaren lägre lönekostnad jämfört med andra typer av subventionerade anställningar. Stödet är dock fortfarande relativt okänt bland både arbetsgivare och arbetssökande.²⁵ Cirka hälften av de inskrivna arbetslösa bedöms stå för långt ifrån arbetsmarknaden för att tillgodogöra sig en matchningstjänst.²⁶ För dessa behövs ett mer omfattande stöd, ofta en kombination av flera insatser som leder mot jobb. Behoven av dessa insatser är särskilt stort bland arbetssökande som varit utan arbete i två år eller mer och bland utrikesfödda kvinnor. Det finns starkt empiriskt stöd för att kombinationen av ett intensivt matchningsarbete med arbetsnära insatser är det mest effektiva stödet för arbetssökande som står långt ifrån arbetsmarknaden.²⁷

Sedan 2022 har Arbetsförmedlingen haft som mål att förstärka stödet och ge mer arbetsnära insatser till arbetssökande som står långt från arbetsmarknaden men har ännu inte lyckats vända den negativa utvecklingen. Orsaken till den nedåtgående trenden är enligt Arbetsförmedlingens uppföljningsrapport en kombination av orsaker, bland annat lägre förvaltningsanslag, pandemin och de senaste årens

²⁴ Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Arbetsförmedlingen, uppdrag 3.1.

²⁵ I november 2024 var cirka 20 personer anställda i etableringsjobb.

²⁶ Prognos för utbetalningar 2024–2027, Diarienummer: Af-2024/0079 0860.

²⁷ Se exempelvis Hartvig Egebark, J., Rödin, M., Ornstein, P. (2023), Matchningsinsatser för arbetssökande med svag ställning på arbetsmarknaden – lärdomar från tre randomiserade försöksverksamheter, Ekonomisk Debatt, vol. 5

konjunkturavmattning men även myndighetens egna prioriteringar.²⁸ Det lägre förvaltningsanslaget 2019 innebar att myndigheten tvingades till omställning med stora neddragningar av antalet anställda och specialister i den lokala verksamheten. Samtidigt lades ett hundratal lokala arbetsförmedlingskontor ned. Det medförde hårda prioriteringar i verksamheten där omfattningen av både myndighetens eget lokala arbetsgivararbete och den lokala samverkan kraftigt minskade. Detta har inneburit att myndigheten ännu inte lyckats stärka och utveckla sitt arbetsgivararbete för att i tillräcklig grad motverka effekterna av den försvagade konjunkturen. För att motverka en ökad långtidsarbetslöshet ska Arbetsförmedlingens matchningsinsatser i egen regi utvecklas och det lokala och regionala arbetsgivararbetet ska byggas ut.²⁹ Syftet ska vara att matcha och ta tillvara kompetenser hos arbetssökande som står långt ifrån arbetsmarknaden genom att främja en breddad rekrytering³⁰ och möjliggöra för fler arbetssökande att ta del av arbetsnära insatser. Arbetet ska utgå ifrån evidensbaserade metoder.

5.2 Brist på utbildad arbetskraft trots svagare konjunktur

Bristen på arbetskraft har dämpats i spåren av lågkonjunkturen.³¹ Trots det upplever många arbetsgivare att det är svårt att hitta arbetskraft med efterfrågad kompetens. Det innebär fortsatt begränsade förutsättningar för att förbättra kompetensförsörjningen de kommande åren. Den demografiska utvecklingen med en ökad andel äldre i befolkningen och färre barn och unga, parallellt med en halvering av befolkningstillväxten i de mest yrkesaktiva åldrarna, bidrar också till att sätta press på välfärdssystemet framöver.³² Risken är stor att matchningsproblematiken förvärras under nästa högkonjunktur.

Strukturumvandlingen på arbetsmarknaden, exempelvis genom fortsatt digitalisering, utveckling av AI och automatisering, innebär att behovet av omställning är fortsatt högt. Personer som blir arbetslösa till följd av förändrade kompetenskrav kan behöva ställa om genom kompletterande utbildning eller genom att byta yrke eller bransch. För andra kan det handla om att geografiskt bredda sitt sökområde till områden på arbetsmarknaden där utbudet inte är tillräckligt för att tillgodose efterfrågan. För att motverka de regionala och yrkesmässiga obalanser som finns på arbetsmarknaden ska Arbetsförmedlingen främja ett effektivt jobbsökande med en ökad geografisk och yrkesmässig rörlighet på arbetsmarknaden.^{33,34} En fullföljd gymnasieutbildning är dock fortsatt den enskilt viktigaste faktorn för att varaktigt etablera sig på svensk arbetsmarknad. Av de inskrivna arbetslösa som

²⁸ Fördjupad uppföljningsrapport 2, Diarienummer: Af-2024/0018 1503 - 8

²⁹ Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Arbetsförmedlingen, uppdrag 3.1.

³⁰ Med breddad rekrytering menas här när arbetsgivare breddar sin syn på lämpliga kandidater för att få ett större urval och möjliggöra matchning av arbetssökande som av olika skäl står längre ifrån arbetsmarknaden. Det kan exempelvis handla om att sänka de formella kvalifikationskraven. Ett bredare och mer inkluderande urval av kandidater kan tillsammans med ökat fokus på generella/informella kompetenser bidra till en bättre och mer hållbar matchning. Breddad rekrytering är därmed ett perspektiv på att kompetensförsörjningsbehov kan lösas genom att ha en bredare syn på vilka kandidater som kan komma i fråga, för att hitta rätt person för arbetsuppgiften.

³¹ Konjunkturinstitutet oktober 2024

³² Statistiska centralbyrån (SCB), Sveriges framtida befolkning 2024–2070.

³³ Läs mer i *Regionala Utsikter hösten 2024*, Arbetsförmedlingen analys 2024:11.

³⁴ Geografisk och yrkesmässig rörlighet, återrapport av uppdrag 3.2 i regleringsbrevet 2024, Diarienummer: Af-2024/0013 8623.

lämnar för arbete har en majoritet minst en gymnasial utbildning. Fler som är eller riskerar att bli långtidsarbetslösa behöver därför ta del av utbildning. Det handlar om yrkesinriktad utbildning där det finns en stark efterfrågan liksom grundläggande utbildning för att fler ska få gymnasiekompetens, men även arbetsmarknadsutbildning. En förutsättning för att en arbetsmarknadsutbildning ska ge effekt är att deltagarna har tillräckliga förkunskaper, exempelvis kunskaper i svenska, för att tillgodogöra sig utbildningen. De senaste åren har det varit en utmaning att identifiera deltagare som både har tillräckliga förkunskaper för att klara utbildningarna samt intresse och behov av de utbildningar som finns. Särskilda svårigheter finns att hitta lämpliga kandidater bland arbetssökande som står långt från arbetsmarknaden. För att öka antalet deltagare kommer Arbetsförmedlingen därför öka fokus på att anvisa fler bland de som står närmare arbetsmarknaden till arbetsmarknadsutbildning. Arbetsmarknadsutbildning ska i högre utsträckning ses som en insats för kompetensförsörjning, framför allt i de fall den kan bidra till att möta arbetsgivares behov av kompetens inom bristyrkesområden.³⁵ Arbetsförmedlingens effektutvärdering visar dock att det är viktigt att skilja på resultat vid uppföljning av arbetsmarknadsutbildning och dess faktiska effekter i ett långsiktigt perspektiv.³⁶ Utvärdering av perioden 2010–2020 visar att effekterna av arbetsmarknadsutbildningar genomgående är positiva på två års sikt från utbildningsstart. Utvärderingen visar även att effekterna är högre för arbetssökande som befinner sig längre från arbetsmarknaden; har lägre utbildningsnivå, är utrikes födda och som har varit arbetslösa längre.

I Budgetpropositionen för 2025 aviserades satsningar på fler utbildningsplatser inom yrkeshögskolan och regional vuxenutbildning vilket, tillsammans med tidigare utbyggnad av utbildningsplatser, kan bidra till att förbättra kompetensförsörjningen på sikt. Även utredningen *Fler vägar till arbete* som lämnades till regeringen i november innehåller intressanta förslag som kan förbättra kompetensförsörjningen och leda till att fler går utbildningar som leder till arbete, inte minst med tanke på att andelen obehöriga till gymnasiet är oroande hög.³⁷

Det finns fler aktörer än Arbetsförmedlingen som har ett ansvar för den framtida kompetensförsörjningen. Arbetsgivarna har ett ansvar att bredda sin rekrytering genom att om möjligt justera kompetenskraven. En mer breddad rekrytering kan vidga möjligheterna att hitta personer med närliggande kompetens som kan byggas vidare på. Det är också viktigt att skapa förutsättningar för livslångt lärande och kompetensutveckling genom internutbildningar, eller i samarbete med andra aktörer verka för att säkerställa sin planerade bemanning. Arbetsgivarna måste också arbeta mer aktivt för att göra branscher och yrken mer attraktiva.

En väl fungerande samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna, liksom med andra aktörer inom utbildnings- och arbetsmarknadspolitikens område, är avgörande för att kunna ge stöd till arbetssökande och förbättra matchningen på arbetsmarknaden.

---

³⁵ *Prognos för utbetalningar 2024–2027*, Diarienummer: Af-2024/0079 0860.

³⁶ *Effekter av tre arbetsmarknadspolitiska program 2010–2020*, Arbetsförmedlingen 2023.

³⁷ *Fler vägar till arbete*, SOU2024:74.

6 Fördjupning: Ett ökat antal flyktingar från Ukraina i etableringsprogrammet

I början av mars 2022 aktiverade EU det så kallade massflyktsdirektivet för första gången, som en konsekvens av Rysslands krig mot Ukraina. Massflyktsdirektivet innebär att flyktingar från Ukraina ska erbjudas tidsbergränsade uppehålls- och arbetstillstånd i EU:s medlemsstater. Sedan direktivet aktiverades har knappt 72 000 personer ansökt om tillfälligt uppehållstillstånd i Sverige, varav ungefär 46 000 i åldern 18–64.³⁸ Personer som täcks av direktivet kan skriva in sig hos Arbetsförmedlingen och ta del av stöd, exempelvis i form av subventionerade anställningar. De hade emellertid inte rätt att delta i etableringsprogrammet förrän tidigast under sommaren 2024, då det blev möjligt att folkbokföra sig. Sedan i juli 2024 har inskrivningar av personer som omfattas av massflyktsdirektivet ökat.³⁹ Under kommande månader är det mycket som tyder på att inskrivningarna kommer att fortsätta ligga på en högre nivå än före sommaren till följd av att fler flyktingar har möjlighet att folkbokföra sig.

I juni 2024 förlängde EU massflyktsdirektivet ytterligare ett år, till och med mars 2026. Förlängningen medförde att de flyktingar som uppehållit sig i Sverige under två år fick möjlighet att ansöka om och bli beviljade folkbokföring i landet. Flyktingar som är folkbokförda i Sverige har möjlighet att ta del av etableringsprogrammet hos Arbetsförmedlingen vilket innebär rätt till individuellt utformade insatser, bland annat svenska för invandrare (sfi), arbetspraktik och validering av kompetenser. Deltagare i etableringsprogrammet kan ansöka om etableringsersättning, vilken är högre än dagsersättningen från Migrationsverket. Den 1 november i år trädde också ändringar i folkbokföringslagen i kraft (2024/25:SfU5). Lagändringen innebär i korthet att personer som täcks av direktivet kan ansöka och bli beviljade folkbokföring efter tolv månader i Sverige, en halvering jämfört med tidigare, om det bedöms troligt att man kommer att vistas i Sverige i minst sex månader till. Således har ytterligare en grupp av flyktingar möjlighet att folkbokföra sig samt i förlängningen ta del av etableringsprogrammet.

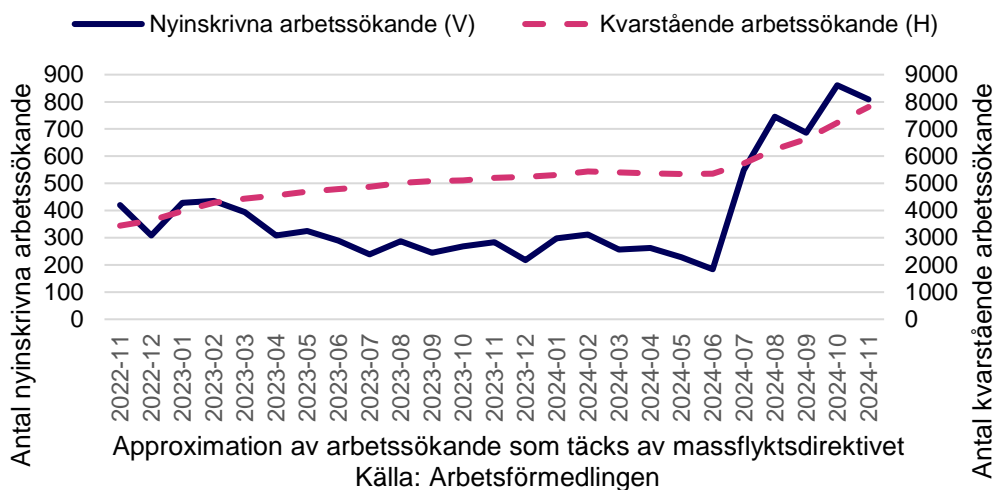
Under de senaste två åren, november 2022 till november 2024, har i genomsnitt knappt 390 personer som omfattas av massflyktsdirektivet skrivit in sig per månad. Som framgår av figuren nedan så har antalet nya inskrivna legat relativt stabilt på omkring 200-400 per månad med en svagt nedåtgående trend fram till juni 2024. I samband med förlängningen av direktivet ökade antalet inskrivningar markant. Under perioden juli 2024-november 2024 har i genomsnitt 730 personer skrivit in sig per månad, med den hittills största noteringen i oktober på drygt 860 personer. I slutet av november 2024 var omkring 7 800 personer, som täcks av massflyktsdirektivet, inskrivna hos Arbetsförmedlingen. Antalet av dessa som är

³⁸ Statistik till och med 2024-12-09.

³⁹ Huruvida en person täcks av massflyktsdirektivet framgår inte av Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik. För att identifiera de som troligen täcks av direktivet har födelseland i antingen Ukraina, Ryssland/Sovjetunionen, Azerbajdzjan, Belarus, Georgien eller Moldavien samt tillfälligt uppehålls- och arbetstillstånd använts som en approximation.

inskrivna i etableringsprogrammet har också ökat sedan i juli och i slutet av november uppgick det till knappt 3 800 personer.⁴⁰

Arbetssökande som täcks av massflyktsdirektivet

Utifrån de förändringar som skett gällande inflödet av arbetssökande tycks möjligheten för personer som omfattas av massflyktsdirektivet att folkbokföra sig medfört att fler skriver in sig hos Arbetsförmedlingen. Under resterande del av 2024 är det mycket som tyder på att antalet personer som skriver in sig per månad kommer ligga kvar på en högre nivå samt att inskrivningarna i etableringsprogrammet fortsätter öka.

Enligt Migrationsverkets prognoser bedöms 29 000 personer med tillfälligt skydd att folkbokföra sig under 2024 och därefter ytterligare 9 000 under 2025.⁴¹ Samtliga som folkbokförs är dock inte målgrupp för etableringsprogrammet, utan inkluderar både personer som inte är i arbetsför ålder samt personer som redan har arbete. Utifrån hur mönstret har sett ut hittills gör Arbetsförmedlingen bedömningen att enbart omkring tre av tio i arbetsför ålder som folkbokförs sig också kan komma att skriva in sig i etableringsprogrammet. Uppskattningsvis handlar det om ungefär 6 700 personer av de som folkbokförs under 2024. Det skulle innebära att inflödet till etableringsprogrammet fortsätter att vara relativt stort under december 2024 samt inledningen av 2025. Även om en del av de personer som går in i etableringsprogrammet redan kan vara inskrivna hos Arbetsförmedlingen, och därmed inte kommer synas som nyinskrivna i statistiken, talar mycket för att antalet nya inskrivningar kommer ligga kvar på en högre nivå även kommande månader. Om liknande trend håller i sig under 2025 bör antalet nya inskrivningar av gruppen minska i takt med att de flesta som har möjlighet att folkbokföra sig har gjort det.

⁴⁰ Siffran inkluderar både personer som är inskrivna i etableringsprogrammet och kartläggning för etableringsprogrammet.

⁴¹ Migrationsverket, *Verksamhets- och utgiftsprognoser oktober 2024*.

7 Bilagor

7.1 Bilaga 1. Undersökningen *Lediga jobb och rekryteringar*

Lediga och rekryteringsbehov, LOR, är en urvalsundersökning som utarbetats av SCB och Arbetsförmedlingen. Den ersätter både Konjunkturstatistik över vakanser, Arbetskraftsbarometern och Arbetsförmedlingens prognosundersökning. Totalt 23 400 arbetsställen ingår i urvalet till undersökningen 2024. Frågorna är indelade i fyra moduler varav två används i denna rapport, *Rekryteringar* och *Efterfrågan på varor och tjänster*⁴². Antal arbetsställen som ingår i urvalet för dessa delar är 20 300 och svarsfrekvensen är 81 respektive 24 procent. Att svarsfrekvensen skiljer så mycket beror på att det råder uppgiftsskyldighet på den första modulen medan modulen om *Efterfrågan på varor och tjänster* är frivillig att svara på. Svaren i denna rapport samlades in under kvartal 3 2024. Populationen avgränsas till arbetsställen med minst fem anställda. Urvalet stratifieras med avseende på näringsgren och storleksklass. Redovisning per län är möjlig men resultaten ska tolkas med viss försiktighet då osäkerhetstalen kan variera. Samtliga redovisade resultat från undersökningen visar viktade värden. Läs mer om metoden i undersökningen i SCB:s kvalitetsdeklaration⁴³ samt ytterligare information på scb.se/am0702.

Frågor i modul 2 *Rekryteringsbehov*:

Nr	Fråga
5	Har ni rekryterat, eller försökt rekrytera, personal under de senaste 6 månaderna?
6	Upplevde ni några av följande problem när ni försökte rekrytera?
7	Oavsett om ni lyckades rekrytera eller inte: Gjorde ni något av följande för att öka möjligheterna att rekrytera?
8	Under de senaste 6 månaderna, har det hänt att ni inte lyckats rekrytera så många personer som ni sökt?
9	Ungefär hur många personer/platser har ni inte lyckats rekrytera till?
10	Att ni inte lyckats rekrytera så många personer som ni sökt: Vilka konsekvenser fick det för verksamheten/produktionen vid arbetsstället?
11	Tänk på hur många anställda arbetsstället har idag. Hur bedömer ni att det totala antalet anställda kommer förändras på ett år?

⁴² <https://www.scb.se/globalassets/fragor-lediga-jobb-och-rekryteringsbehov.pdf>

⁴³ https://www.scb.se/contentassets/02b7a5279b2947638230be9a0ccb0927/am0702_kd_2024_20241129.pdf

Frågor i modul 4 Efterfrågan på varor och tjänster:

Nr	Fråga
15	Hur har efterfrågan på era varor och/eller tjänster utvecklats under de senaste 6 månaderna
16	Hur bedömer ni att efterfrågan på era varor och/eller tjänster kommer att utvecklas de kommande 6 månaderna
17	Hur bedömer ni att efterfrågan på era varor och/eller tjänster kommer att utvecklas de kommande 6–12 månaderna

7.2 Bilaga 2. Upplevda problem vid rekrytering, åtgärder och konsekvenser

Rekryteringsproblem upplevda vid rekryteringsförsök senaste sex månaderna, hösten 2024

	Bygg	Industri	Jord- och skogsbruk	Offentliga tjänster	Privata tjänster	Totalt
Rekryteringsproblem	68,7	58,3	72,3	60,3	54,4	57,6
Ej avslutad rekrytering	4,7	3,7	0,8	3,7	5,0	4,5
Ej rekryteringsproblem	26,6	37,9	26,9	36,0	40,6	37,9
Yrkeseffarenhet	50,4	43,5	46,8	28,7	35,9	35,9
Rätt utbildning	33,5	33,6	38,4	44,0	24,7	31,3
Personliga egenskaper	25,5	17,5	28,5	18,9	22,0	21,3
Lönekrav	12,0	16,0	12,8	18,9	12,7	14,5
Svenska	9,8	13,3	12,7	17,3	13,7	14,3
Annat problem	2,2	3,6	7,1	4,4	4,3	4,1
Andra krav	1,5	2,4	4,6	5,1	4,3	4,1
Inga sökande	4,4	2,1	1,6	4,5	2,8	3,3
Misslyckats med rekr.*	37,0	31,1	36,7	27,7	25,3	27,5

Källa: Arbetsförmedlingen

Anm: Andel (%) bland arbetsgivare som försökt eller fortfarande försökte rekrytera.

Flera svar möjliga. *Misslyckats med att rekrytera så många personer som arbetsgivaren sökt, som andel (%) av avslutade rekryteringsförsök.

Åtgärder vid rekryteringsproblem per bransch för att öka möjligheterna att rekrytera under de senaste sex månaderna, hösten 2024

	Bygg	Industri	Jord- och skogsbruk	Offentliga tjänster	Privata tjänster	Totalt
Åtgärd	47,3	65,8	56,6	64,0	65,9	63,4
Ingen åtgärd	52,7	34,2	43,4	36,0	34,1	36,6
Förlängd tid	29,9	45,6	24,4	42,2	42,1	40,9
Krav erfarenhet	14,2	23,4	22,9	11,6	21,2	18,1
Höjd lön	6,4	10,8	9,1	10,9	10,3	10,1
Krav utbildning	5,9	11,6	10,0	11,2	7,8	8,9
Annan åtgärd	4,2	6,2	5,4	8,7	4,8	5,9
Krav personliga eg.	1,0	1,3	10,2	4,2	5,5	4,4
Rekrytering utoml.	2,3	4,7	6,47	1,0	4,2	3,2
Andra förmåner	1,1	2,7	5,5	4,4	4,1	3,8

Källa: Arbetsförmedlingen

Anm: Andel (%) av arbetsgivare som uppgivit rekryteringsproblem. Flera svar möjliga.

Konsekvenser av upplevda rekryteringsproblem vid rekryteringsförsök de senaste sex månaderna, hösten 2024

	Bygg	Industri	Jord- och skogsbruk	Offentliga tjänster	Privata tjänster	Totalt
<i>Fick konsekvens</i>	88,2	97,4	96,4	94,5	87,1	90,2
<i>Ingen konsekvens</i>	11,8	2,6	3,6	5,5	12,9	9,8
Arbetade mer	31,8	47,2	43,1	42,0	43,9	42,3
Omorganiserade	26,1	39,1	28,7	45,0	36,3	37,6
Utbildade befintlig personal	2,0	9,8	2,1	10,6	4,0	6,0
Anställde tillfällig personal	4,2	9,5	5,4	27,4	10,1	13,9
Hyrde in personal	36,5	36,6	10,5	15,4	17,2	20,5
Köpte tjänster	18,8	19,0	9,3	1,2	5,0	6,9
Prod./serv. minskade	14,0	16,2	27,5	14,2	16,9	16,0
Expansion hindrades	16,2	11,8	15,8	3,4	16,7	12,7
Tackade nej till order	24,0	6,9	34,5	7,5	21,0	16,8
Annan konsekvens	3,1	9,1	2,1	15,8	5,5	8,2

Källa: Arbetsförmedlingen

Anm: Andel (%) bland arbetsgivare som misslyckats med att rekrytera så många personer som de sökt. Flera svar möjliga

7.3 Bilaga 3. Om Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik

Uppgifterna om inskrivna arbetssökande i Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik hämtas ur det operativa förmedlingssystemet. Statistiken över arbetssökande är uppdelad på olika sökandekategorier. Uppgifterna om anmälda platser omfattar rekryteringsbehov som arbetsgivare anmält direkt till Arbetsförmedlingen, främst via självservicesystemet Annonsera Direkt eller som direktöverförda platser. Varselstatistiken avser de driftsinskränkningar som omfattas av Lag (1974:13) om vissa anställningsfrämjande åtgärder, den så kallade främjandelagen.

Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik ska inte förväxlas med den officiella arbetsmarknadsstatistiken som tillhandahålls av Statistiska centralbyrån (SCB). SCB:s uppgifter om bland annat sysselsättning, arbetslöshet och arbetskraften utgår från månatliga arbetskraftsundersökningar (AKU). Vid jämförelser med statistik från andra länder ska alltid SCB:s officiella arbetsmarknadsstatistik användas. Till följd av olika definitioner och metoder för uppgiftsinsamling redovisar AKU och Arbetsförmedlingens registerbaserade verksamhetsstatistik inte samma antal eller andel arbetslösa. Alla som redovisas som arbetslösa i AKU är inte inskrivna på Arbetsförmedlingen och alla som är inskrivna på Arbetsförmedlingen är inte arbetslösa i AKU. SCB har publicerat flera studier som jämför nivå och sammansättning av arbetslösheten enligt respektive källa.⁴⁴

I denna rapport är analyser och beskrivningar av utvecklingen för arbetssökande som är inskrivna på Arbetsförmedlingen baserade på delgruppen *inskrivna arbetslösa*. Denna grupp utgörs av summan av antalet öppet arbetslösa och antalet sökande i program med aktivitetsstöd. Gruppen inskrivna arbetslösa innehåller de kategorier av arbetssökande som bäst illustrerar den konjunkturrelaterade utvecklingen på arbetsmarknaden.

- *Öppet arbetslösa* är arbetssökande är inskrivna på en arbetsförmedling, är utan arbete, som aktivt söker och omgående kan tillträda ett arbete samt inte deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program.
- *Sökande i program med aktivitetsstöd* deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program där aktivitetsstöd är den sammanfattande benämningen på den ersättning som deltagarna i programmen erhåller.

Inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden

Inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden innefattar följande grupper:

- Inskrivna arbetslösa med högst förgymnasial utbildning
- Inskrivna arbetslösa med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

---

⁴⁴ Se exempelvis "Arbetslös – inte samma sak hos SCB och Arbetsförmedlingen", december 2018.

- Inskrivna arbetslösa som är utomeuropeiskt födda
- Inskrivna arbetslösa i åldrarna 55–65 år

Det är viktigt att understryka att de individuella förutsättningarna skiljer sig åt inom gruppen med svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden. Att tillhöra en eller flera av delgrupperna behöver alltså inte för den enskilde innebära att man har svårt att finna ett arbete. Detta även om gruppen som helhet har en svagare konkurrensförmåga på arbetsmarknaden jämfört med personer som inte tillhör någon av delgrupperna.

Registerbaserad arbetskraft bas för den relativa arbetslösheten

I Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik används en registerbaserad arbetskraft som bas för redovisningen av den relativa arbetslösheten. I den officiella arbetslöshetsstatistiken från SCB relateras däremot arbetslösheten till arbetskraften enligt AKU. Arbetskraftens storlek enligt AKU har nackdelen att den inte är möjlig att bryta ner på lokal nivå eller på mindre grupper av arbetssökande. Därmed har Arbetsförmedlingen valt att redovisa inskrivna arbetslösa som andel av den registerbaserade arbetskraften.

Den registerbaserade arbetskraften består av arbetskraften enligt BAS (Befolkningens arbetsmarknadsstatus, SCB) och beräknas på ett 12-månaders genomsnitt.

7.4 Bilaga 4. Nyckeltalstabell

	Utfall 2023	Prognos 2024	Prognos 2025	Prognos 2026
Arbetskraft (15-74 år)*	5 710	0,3	0,6	0,9
Sysselsatta (15-74 år)*	5 270	-0,5	0,4	1,4
Arbetslöshet (15-74 år)**	7,7	8,4	8,5	8,2
Inskrivna arbetslösa (16-65 år)***	334	357	365	352

Källa: Arbetsförmedlingen, SCB (AKU)

*procentuell förändring, **procent, ***tusental (Arbetsförmedlingen)

7.5 Förteckning över fördjupningar

Hösten 2024

- Ett ökat antal flyktingar från Ukraina i etableringsprogrammet

Hösten 2023

- Arbetslöshetsutvecklingen i olika grupper av inskrivna arbetslösa före och efter pandemin

Våren 2023

- Utrikes födda kvinnors situation på arbetsmarknaden
- Internationellt svag tillväxt i Sverige 2023
- Varför är arbetsmarknaden så stark?

Hösten 2022

- Löneökningstakten avgörs i vinterns lönerörelse
- En annorlunda global kris

Våren 2022

- Arbetsförmedlingen nya yrkesprognoser
- Arbetsmarknaden för kortutbildade mellan 25–64 år
- Flyktinginvandring från Ukraina och svensk arbetsmarknad

Hösten 2021

- Bristen på arbetskraft får konsekvenser
- Fler är långtidsarbetslösa längre

Våren 2021

- Äldre som förlorat jobbet under pandemin riskerar att fastna i arbetslöshet
- Fler med stark ställning har hamnat längre ifrån arbetsmarknaden

Hösten 2020

- På längre sikt bedöms bristen på arbetskraft att kvarstå
- Svårare för arbetslösa med svag konkurrensförmåga
- Antalet inskrivna arbetslösa innan pandemin jämfört med finanskrisen 2008

Våren 2020

- De flesta varslade blir inte arbetslösa
- Många långtidsarbetslösa har kort utbildning

Hösten 2019

- Fler deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin
- Neddragning av extratjänster drabbar främst kvinnor

Rapporten **Arbetsmarknadsutsikterna** publiceras två gånger per år och är en del av Arbetsförmedlingens prognosverksamhet.

På vår webbplats arbetsformedlingen.se/prognoser finns alla våra prognoser samt mer information om vårt prognosarbete.

På webbsidan arbetsformedlingen.se/statistik/yrkes--och-kompetensanalyser finns även Arbetsförmedlingens yrkesbarometer med nulägesbedömningar samt prognoser över hur efterfrågan på arbetskraft inom respektive yrke förväntas utvecklas på fem års sikt.

Arbetsförmedlingen
113 99 Stockholm
Telefon 0771-60 00 00
www.arbetsformedlingen.se

 ARBETSFÖRMEDLINGEN
SWEDISH PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE